



72. Zakon o ratifikaciji Protokola h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja glede nadzora nad emisijami dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov (MPKOZV)

Na podlagi druge alineje prvega odstavka 107. člena in prvega odstavka 91. člena Ustave Republike Slovenije izdajam

U K A Z

o razglasitvi Zakona o ratifikaciji Protokola h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja glede nadzora nad emisijami dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov (MPKOZV)

Razglašam Zakon o ratifikaciji Protokola h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja glede nadzora nad emisijami dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov (MPKOZV), ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 29. septembra 2005.

Št. 001-22-90/05
Ljubljana, dne 7. oktobra 2005

dr. Janez Drnovšek l. r.
Predsednik
Republike Slovenije

Z A K O N

O RATIFIKACIJI PROTOKOLA H KONVENCIJI IZ LETA 1979 O ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE RAZDALJE PREKO MEJA GLEDE NADZORA NAD EMISIJAMI DUŠIKOVIH OKSIDOV ALI NJIHOVIH ČEZMEJNIH TOKOV (MPKOZV)

1. člen

Ratificira se Protokol h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja glede nadzora nad emisijami dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov, sestavljen v Sofiji 31. oktobra 1988.

2. člen

Besedilo protokola se v izvirniku v angleškem jeziku ter v prevodu v slovenskem jeziku glasi:

PROTOKOL

TO THE 1979 CONVENTION ON LONG-RANGE TRANSBOUNDARY AIR POLLUTION CONCERNING THE CONTROL OF EMISSIONS OF NITROGEN OXIDES OR THEIR TRANSBOUNDARY FLUXES

The Parties,

Determined to implement the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution,

Concerned that present emissions of air pollutants are causing damage, in exposed parts of Europe and North America, to natural resources of vital environmental and economic importance,

Recalling that the Executive Body for the Convention recognized at its second session the need to reduce effectively the total annual emissions of nitrogen oxides from stationary and mobile sources or their transboundary fluxes by 1995, and the need on the part of other States that had already made progress in reducing these emissions to maintain and review their emission standards for nitrogen oxides,

PROTOKOL

H KONVENCIJI IZ LETA 1979 O ONESNAŽEVANJU ZRAKA NA VELIKE RAZDALJE PREKO MEJA GLEDE NADZORA NAD EMISIJAMI DUŠIKOVIH OKSIDOV ALI NJIHOVIH ČEZMEJNIH TOKOV

Pogodbenice, ki

so odločene izvajati Konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje prek meja,

so zaskrbljene, ker sedanje emisije onesnaževal zraka v izpostavljenih delih Evrope in Severne Amerike povzročajo škodo naravnim virom bistvenega okoljskega in gospodarskega pomena,

upoštevajo, da je izvršilni organ Konvencije na svojem drugem zasedanju spoznal potrebo po učinkovitem zmanjšanju skupnih letnih emisij dušikovih oksidov iz nepremičnih in premičnih virov ali njihovih čezmejnih tokov do leta 1995, in potrebo drugih držav, ki so že dosegle napredek pri zmanjšanju teh emisij, po ohranitvi in ponovni preučitvi njihovih emisijskih standardov za dušikove okside,

Taking into consideration existing scientific and technical data on emissions, atmospheric movements and effects on the environment of nitrogen oxides and their secondary products, as well as on control technologies,

Conscious that the adverse environmental effects of emissions of nitrogen oxides vary among countries,

Determined to take effective action to control and reduce national annual emissions of nitrogen oxides or their transboundary fluxes by, in particular, the application of appropriate national emission standards to new mobile and major new stationary sources and the retrofitting of existing major stationary sources,

Recognizing that scientific and technical knowledge of these matters is developing and that it will be necessary to take such developments into account when reviewing the operation of this Protocol and deciding on further action,

Noting that the elaboration of an approach based on critical loads is aimed at the establishment of an effect-oriented scientific basis to be taken into account when reviewing the operation of this Protocol and at deciding on further internationally agreed measures to limit and reduce emissions of nitrogen oxides or their transboundary fluxes,

Recognizing that the expeditious consideration of procedures to create more favourable conditions for exchange of technology will contribute to the effective reduction of emissions of nitrogen oxides in the region of the Commission,

Noting with appreciation the mutual commitment undertaken by several countries to implement immediate and substantial reductions of national annual emissions of nitrogen oxides,

Acknowledging the measures already taken by some countries which have had the effect of reducing emissions of nitrogen oxides,

Have agreed as follows:

Article 1 Definitions

For the purposes of the present Protocol,

1. "Convention" means the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution, adopted in Geneva on 13 November 1979;

2. "EMEP" means the Co-operative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe;

3. "Executive Body" means the Executive Body for the Convention constituted under article 10, paragraph 1, of the Convention;

4. "Geographical scope of EMEP" means the area defined in article 1, paragraph 4, of the Protocol to the 1979 Convention on Long-range Transboundary Air Pollution on Long-term Financing of the Co-operative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long-range Transmission of Air Pollutants in Europe (EMEP), adopted in Geneva on 28 September 1984;

5. "Parties" means, unless the context otherwise requires, the Parties to the present Protocol;

6. "Commission" means the United Nations Economic Commission for Europe;

7. "Critical load" means a quantitative estimate of the exposure to one or more pollutants below which significant harmful effects on specified sensitive elements of the environment do not occur according to present knowledge;

8. "Major existing stationary source" means any existing stationary source the thermal input of which is at least 100 MW;

upoštevajo obstoječe znanstvene in tehnične podatke o emisijah, gibanja ozračja in učinkih dušikovih oksidov in njihovih sekundarnih proizvodov na okolje, kot tudi o tehnologijah nadzora nad emisijami,

se zavedajo, da se škodljivi vplivi emisij dušikovih oksidov na okolje med državami razlikujejo,

so odločene sprejeti učinkovite ukrepe za nadzor in zmanjšanje nacionalnih letnih emisij dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov, zlasti z uporabo primernih nacionalnih emisijskih standardov za nove premične in nove nepremične večje vire ter za rekonstrukcijo obstoječih večjih nepremičnih virov,

so spoznale, da se znanstvena in tehnična dognanja o teh zadevah razvijajo in da bo ta razvoj treba upoštevati pri preučevanju izvajanja tega protokola in odločanju o nadaljnjih aktivnostih,

upoštevajo, da je izdelava pristopa, ki temelji na kritičnih obremenitvah, namenjena vzpostavitvi učinkovitih znanstvenih podlag, ki jih je potrebno upoštevati pri preverjanju izvajanja tega protokola in odločanju o nadaljnjih mednarodno dogovorjenih ukrepih za omejitev in zmanjšanje emisij dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov,

so spoznale, da bo hitra obravnava postopkov za vzpostavitev ugodnejših pogojev za izmenjavo tehnologije prispevala k učinkovitemu zmanjšanju emisij dušikovih oksidov v regijah Komisije,

z zadovoljstvom opažajo medsebojno obvezo več držav, da izvedejo takojšnja in znatna zmanjšanja nacionalnih letnih emisij dušikovih oksidov,

priznavajo že sprejete ukrepe nekaterih držav, s katerimi so bile zmanjšane emisije dušikovih oksidov

So se sporazumele o naslednjem:

Člen 1 Opredelitev pojmov

1. »Konvencija« pomeni Konvencijo o onesnaževanju zraka na velike razdalje prek meja, sprejeto v Ženevi 13. novembra 1979;

2. »EMEP« pomeni Program sodelovanja za spremljanje in oceno onesnaževanja zraka na velike razdalje v Evropi;

3. »izvršilni organ« pomeni izvršilni organ Konvencije, ustanovljen v skladu s prvim odstavkom 10. člena konvencije;

4. »zemljepisno območje EMEP« pomeni področje, opredeljeno v četrtem odstavku 1. člena Protokola h Konvenciji o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja iz leta 1979 o dolgoročnem financiranju programa sodelovanja za spremljanje in oceno onesnaževanja zraka na velike razdalje v Evropi (EMEP), sprejetega v Ženevi 28. septembra 1984;

5. »pogodbenice« pomeni pogodbenice tega protokola, če pomen v besedilu ne zahteva drugače;

6. »Komisija« pomeni Evropsko ekonomsko komisijo Združenih narodov;

7. »kritična obremenitev« pomeni količinsko oceno izpostavljenosti enemu ali več onesnaževalom, pod mejo katere se glede na trenutna dognanja ne pojavljajo pomembni škodljivi učinki na občutljive elemente okolja;

8. »obstoječi večji nepremični vir« pomeni vsak večji nepremični vir z vhodno toplotno moč najmanj 100 MW;

9. "Major new stationary source" means any new stationary source the thermal input of which is at least 50 MW;

10. "Major source category" means any category of sources which emit or may emit air pollutants in the form of nitrogen oxides, including the categories described in the Technical Annex, and which contribute at least 10 per cent of the total national emissions of nitrogen oxides on an annual basis as measured or calculated in the first calendar year after the date of entry into force of the present Protocol, and every fourth year thereafter;

11. "New stationary source" means any stationary source the construction or substantial modification of which is commenced after the expiration of two years from the date of entry into force of this Protocol;

12. "New mobile source" means a motor vehicle or other mobile source which is manufactured after the expiration of two years from the date of entry into force of the present Protocol.

Article 2

Basic obligation

1. The Parties shall, as soon as possible and as a first step, take effective measures to control and/or reduce their national annual emissions of nitrogen oxides or their transboundary fluxes so that these, at the latest by 31 December 1994, do not exceed their national annual emissions of nitrogen oxides or transboundary fluxes of such emissions for the calendar year 1987 or any previous year to be specified upon signature of, or accession to, the Protocol, provided that in addition, with respect to any Party specifying such a previous year, its national average annual transboundary fluxes or national average annual emissions of nitrogen oxides for the period from 1 January 1987 to 1 January 1996 do not exceed its transboundary fluxes or national emissions for the calendar year 1987.

2. Furthermore, the Parties shall in particular, and no later than two years after the date of entry into force of the present Protocol:

(a) Apply national emissions standards to major new stationary sources and/or source categories, and to substantially modified stationary sources in major source categories, based on the best available technologies which are economically feasible, taking into consideration the Technical Annex;

(b) Apply national emission standards to new mobile sources in all major source categories based on the best available technologies which are economically feasible, taking into consideration the Technical Annex and the relevant decisions taken within the framework of the Inland Transport Committee of the Commission; and

(c) Introduce pollution control measures for major existing stationary sources, taking into consideration the Technical Annex and the characteristics of the plant, its age and its rate of utilization and the need to avoid undue operational disruption.

3. (a) The Parties shall, as a second step, commence negotiations, no later than six months after the date of entry into force of the present Protocol, on further steps to reduce national annual emissions of nitrogen oxides or transboundary fluxes of such emissions, taking into account the best available scientific and technological developments, internationally accepted critical loads and other elements resulting from the work programme undertaken under article 6.

9. »večji novi nepremični vir« pomeni vsak novi nepremični vir z vhodno toplotno močjo najmanj 50 MW;

10. »večja vrsta vira« pomeni vsako vrsto virov, ki oddaja ali bi lahko oddajala onesnaževala zraka v obliki dušikovih oksidov, vključno z vrstami iz tehnične priloge, in prispeva najmanj 10% skupnih nacionalnih emisij dušikovih oksidov letno, izmerjenih ali izračunanih v prvem koledarskem letu po datumu začetka veljavnosti tega protokola, nato pa vsaka štiri leta;

11. »novi nepremični vir« pomeni vsak nepremični vir, katerega gradnja ali bistvena sprememba se začne po izteku dveh let od datuma začetka veljavnosti tega protokola;

12. »novi premični vir« pomeni vsako motorno vozilo ali drug premični vir, ki se proizvede po izteku dveh let od datuma začetka veljavnosti tega protokola.

Člen 2

Temeljne obveznosti

1. Pogodbenice čim prej in najprej sprejmejo učinkovite ukrepe za kontrolo in/ali zmanjšanje svojih nacionalnih letnih emisij dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov, tako da te, najpozneje do 31. decembra 1994, ne presežejo nacionalnih letnih emisij dušikovih oksidov ali čezmejnih tokov takšnih emisij za koledarsko leto 1987 ali katero koli drugo predhodno leto, ki se določi ob podpisu ali pristopu k Protokolu, pod pogojem da, če katera izmed pogodbenic določi takšno predhodno leto, povprečni nacionalni letni čezmejni tokovi te pogodbenice ali njene povprečne nacionalne letne emisije dušikovih oksidov za obdobje od 1. januarja 1987 do 1. januarja 1996 ne presežejo njenih čezmejnih tokov ali nacionalnih emisij za koledarsko leto 1987.

2. Poleg tega pogodbenice najpozneje dve leti po datumu začetka veljavnosti tega protokola zlasti:

(a) uporabljajo nacionalne emisijske standarde za večje nove nepremične vire in/ali kategorije virov ter bistveno spremenjene nepremične vire v glavnih kategorijah virov, na podlagi najboljših razpoložljivih in ekonomsko izvedljivih tehnologij, ob upoštevanju tehnične priloge;

(b) uporabljajo nacionalne emisijske standarde za nove premične vire v vseh glavnih kategorijah virov na podlagi najboljših razpoložljivih in ekonomsko izvedljivih tehnologij, ob upoštevanju tehnične priloge in ustreznih sklepov, sprejetih v okviru Odbora za notranji promet Komisije; in

(c) uvedejo ukrepe za kontrolo onesnaževanja za večje obstoječe nepremične vire ob upoštevanju tehnične priloge in značilnosti objekta, njegove starosti, stopnje uporabe in potrebe po preprečevanju neupravičenih motenj delovanja;

3. (a) Pogodbenice nato začnejo pogajanja, najpozneje šest mesecev po datumu začetka veljavnosti tega protokola, o nadaljnjih korakih za zmanjševanje nacionalnih letnih emisij dušikovih oksidov ali čezmejnih tokov takšnih emisij, ob upoštevanju najboljših razpoložljivih znanstvenih in tehnoloških dognanj, mednarodno sprejetih kritičnih obremenitev in drugih elementov, ki izhajajo iz delovnega programa, sprejetega v skladu s členom 6;

(b) To this end, the Parties shall co-operate in order to establish:

- (i) Critical loads;
- (ii) Reductions in national annual emissions of nitrogen oxides or transboundary fluxes of such emissions as required to achieve agreed objectives based on critical loads; and
- (iii) Measures and a time-table commencing no later than 1 January 1996 for achieving such reductions.

4. Parties may take more stringent measures than those required by the present article.

Article 3

Exchange of technology

1. The Parties shall, consistent with their national laws, regulations and practices, facilitate the exchange of technology to reduce emissions of nitrogen oxides, particularly through the promotion of:

- (a) Commercial exchange of available technology;
- (b) Direct industrial contacts and co-operation, including joint ventures;
- (c) Exchange of information and experience; and
- (d) Provision of technical assistance.

2. In promoting the activities specified in subparagraphs (a) to (d) above, the Parties shall create favourable conditions by facilitating contacts and co-operation among appropriate organizations and individuals in the private and public sectors that are capable of providing technology, design and engineering services, equipment or finance.

3. The Parties shall, no later than six months after the date of entry into force of the present Protocol, commence consideration of procedures to create more favourable conditions for the exchange of technology to reduce emissions of nitrogen oxides.

Article 4

Unleaded fuel

The Parties shall, as soon as possible and no later than two years after the date of entry into force of the present Protocol, make unleaded fuel sufficiently available, in particular cases as a minimum along main international transit routes, to facilitate the circulation of vehicles equipped with catalytic converters.

Article 5

Review process

1. The Parties shall regularly review the present Protocol, taking into account the best available scientific substantiation and technological development.

2. The first review shall take place no later than one year after the date of entry into force of the present Protocol.

Article 6

Work to be undertaken

The Parties shall give high priority to research and monitoring related to the development and application of an approach based on critical loads to determine, on a scientific basis, necessary reductions in emissions of nitrogen oxides. The Parties shall, in particular, through national research programmes, in the work plan of the Executive Body and through other co-operative programmes within the framework of the Convention, seek to:

(b) V ta namen pogodbenice sodelujejo, da bi določile:

- (i) kritične obremenitve;
- (ii) zmanjšanja nacionalnih letnih emisij dušikovih oksidov ali čezmejnih tokov teh emisij, kot je potrebno za doseg dogovorjenih ciljev na podlagi kritičnih obremenitev, in
- (iii) ukrepe in časovni raspored, ki se začne najpozneje 1. januarja 1996, za doseg teh zmanjšanj.

4. Pogodbenice lahko sprejmejo strožje ukrepe od tistih, ki jih zahteva ta člen.

Člen 3

Izmenjava tehnologije

1. Pogodbenice v skladu s svojo nacionalno zakonodajo, predpisi in prakso pospešijo izmenjavo tehnologije za zmanjšanje emisij dušikovih oksidov, zlasti s spodbujanjem:

- (a) trgovinske menjave razpoložljive tehnologije;
- (b) neposrednih industrijskih stikov in sodelovanja, vključno z mešanimi družbami;
- (c) izmenjave informacij in izkušenj; ter
- (d) zagotavljanja tehnične pomoči.

2. Pri spodbujanju dejavnosti iz pododstavkov (a) do (d) zgoraj pogodbenice ustvarjajo ugodne pogoje s pospeševanjem stikov in sodelovanja med ustreznimi organizacijami in posamezniki v zasebnem in javnem sektorju, ki lahko ponudijo tehnologijo, storitve oblikovanja in inženiringa, opremo ali finančna sredstva.

3. Pogodbenice najpozneje šest mesecev po datumu začetka veljavnosti tega protokola začnejo obravnavo postopkov, namenjenih ustvarjanju ugodnejših pogojev za izmenjavo tehnologije za zmanjševanje emisij dušikovih oksidov.

Člen 4

Neosvinčeno gorivo

Pogodbenice čim prej in najpozneje dve leti po datumu začetka veljavnosti tega protokola zagotovijo, da je na razpolago dovolj neosvinčenega goriva, v določenih primerih vsaj ob glavnih mednarodnih tranzitnih progah za ublažitev pretoka vozil, opremljenih s katalizatorji.

Člen 5

Postopek pregleda

1. Pogodbenice redno pregledajo ta protokol ob upoštevanju najboljših razpoložljivih znanstvenih utemeljitev in tehnološkega razvoja.

2. Prvi pregled se opravi eno leto po datumu začetka veljavnosti tega protokola.

Člen 6

Potrebne dejavnosti

Pogodbenice dajejo posebno prednost dejavnostim raziskovanja in spremljanja, povezanim z razvojem in uporabo pristopa, ki temelji na kritičnih obremenitvah, za znanstveno določitev potrebnih zmanjšanj emisij dušikovih oksidov. Pogodbenice si prek nacionalnih raziskovalnih programov v načrtu dela izvršilnega organa in prek drugih programov sodelovanja v okviru Konvencije zlasti prizadevajo:

(a) Identify and quantify effects of emissions of nitrogen oxides on humans, plant and animal life, waters, soils and materials, taking into account the impact on these of nitrogen oxides from sources other than atmospheric deposition;

(b) Determine the geographical distribution of sensitive areas;

(c) Develop measurements and model calculations including harmonized methodologies for the calculation of emissions, to quantify the long-range transport of nitrogen oxides and related pollutants;

(d) Improve estimates of the performance and costs of technologies for control of emissions of nitrogen oxides and record the development of improved and new technologies; and

(e) Develop, in the context of an approach based on critical loads, methods to integrate scientific, technical and economic data in order to determine appropriate control strategies.

Article 7

National programmes, policies and strategies

The Parties shall develop without undue delay national programmes, policies and strategies to implement the obligations under the present Protocol that shall serve as a means of controlling and reducing emissions of nitrogen oxides or their transboundary fluxes.

Article 8

Information exchange and annual reporting

1. The Parties shall exchange information by notifying the Executive Body of the national programmes, policies and strategies that they develop in accordance with article 7 and by reporting to it annually on progress achieved under, and any changes to, those programmes, policies and strategies, and in particular on:

(a) The levels of national annual emissions of nitrogen oxides and the basis upon which they have been calculated;

(b) Progress in applying national emission standards required under article 2, subparagraphs 2 (a) and 2 (b), and the national emission standards applied or to be applied, and the sources and/or source categories concerned;

(c) Progress in introducing the pollution control measures required under article 2, subparagraph 2 (c), the sources concerned and the measures introduced or to be introduced;

(d) Progress in making unleaded fuel available;

(e) Measures taken to facilitate the exchange of technology; and

(f) Progress in establishing critical loads.

2. Such information shall, as far as possible, be submitted in accordance with a uniform reporting framework.

Article 9

Calculations

EMEP shall, utilizing appropriate models and in good time before the annual meetings of the Executive Body, provide to the Executive Body calculations of nitrogen budgets and also of transboundary fluxes and deposition of nitrogen oxides within the geographical scope of EMEP. In areas outside the geographical scope of EMEP, models appropriate to the particular circumstances of Parties to the Convention therein shall be used.

(a) ugotoviti in kvantificirati učinke emisij dušikovih oksidov na ljudi, rastlinstvo in živalstvo, vodo, tla in materiale, ob upoštevanju vpliva, ki jih imajo na naštetu dušikovi oksidi iz drugih virov in ne iz izpustov v zrak;

(b) določiti geografsko porazdelitev občutljivih območij;

(c) razviti meritve in modelne izračune, vključno s skladnimi metodologijami za izračunavanje emisij, za kvantifikacijo prenosa dušikovih oksidov in povezanih onesnaževal v zraku na velike razdalje;

(d) izboljšati ocenjevanje vrednosti in stroškov tehnologij vodenja emisij dušikovih oksidov ter evidentirati razvoj izboljšanih in novih tehnologij; in

(e) V kontekstu pristopa, ki temelji na kritičnih obremenitvah, razviti metode za vključitev znanstvenih, tehničnih in ekonomskih podatkov, ki omogočajo določitev ustreznih strategij nadzora nad emisijami.

Člen 7

Nacionalni programi, politike in strategije

Pogodbenice brez nepotrebne odlašanja razvijejo nacionalne programe, politike in strategije za izvrševanje obveznosti po tem protokolu, ki služijo kot sredstva za nadzor in zmanjševanje emisij dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov.

Člen 8

Izmenjava informacij in letno poročanje

1. Pogodbenice izmenjujejo informacije z obveščanjem izvršilnega organa o nacionalnih programih, politikah in strategijah, ki jih razvijajo v skladu s členom 7, in ga letno obveščajo o doseženem napredku in vseh spremembah teh programov, politik in strategij, ter ga zlasti obveščajo o:

(a) stopnjah nacionalnih letnih emisij dušikovih oksidov in osnovi, na podlagi katere so bile stopnje izračunane;

(b) napredku pri uporabi nacionalnih emisijskih standardov v skladu s členom 2, pododstavkom 2 (a) in (b), uporabljenih standardih ali standardih, ki jih je treba uporabiti, in virih in/ali zadevnih vrstah virov;

(c) napredku pri uvajanju ukrepov za kontrolo onesnaževanja v skladu s členom 2, pododstavkom 2 (c), zadevnem viru in ukrepih, ki so bili uvedeni ali ki jih je treba uvesti;

(d) napredku pri zagotavljanju razpoložljivosti neosvinčenega goriva;

(e) sprejetih ukrepov za pospeševanje izmenjave tehnologije; in

(f) napredku pri določanju kritičnih obremenitev.

2. Te informacije se, kolikor je to mogoče, predložijo v skladu z notnim sistemom poročanja.

Člen 9

Izračuni

EMEP z uporabo ustreznih modelov izvršilnemu organu pred njegovimi letnimi sestanki pravočasno predloži ustrezne izračune bilanc dušika in čezmejnih tokov ter izpustov dušikovih oksidov znotraj zemljepisnega območja EMEP. Na območjih izven zemljepisnega območja EMEP, se uporabljajo modeli, ki so prilagojeni za posebne okoliščine pogodbenic Konvencije.

Article 10Technical annex

The Technical Annex to the present Protocol is recommendatory in character. It shall form an integral part of the Protocol.

Article 11Amendments to the Protocol

1. Any Party may propose amendments to the present Protocol.

2. Proposed amendments shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Commission who shall communicate them to all Parties. The Executive Body shall discuss the proposed amendments at its next annual meeting provided that these proposals have been circulated by the Executive Secretary to the Parties at least ninety days in advance.

3. Amendments to the Protocol, other than amendments to its Technical Annex, shall be adopted by consensus of the Parties present at a meeting of the Executive Body, and shall enter into force for the Parties which have accepted them on the ninetieth day after the date on which two-thirds of the Parties have deposited their instruments of acceptance thereof. Amendments shall enter into force for any Party which has accepted them after two-thirds of the Parties have deposited their instruments of acceptance of the amendment, on the ninetieth day after the date on which that Party deposited its instrument of acceptance of the amendments.

4. Amendments to the Technical Annex shall be adopted by consensus of the Parties present at a meeting of the Executive Body and shall become effective thirty days after the date on which they have been communicated in accordance with paragraph 5 below.

5. Amendments under paragraphs 3 and 4 above shall, as soon as possible after their adoption, be communicated by the Executive Secretary to all Parties.

Article 12Settlement of disputes

If a dispute arises between two or more Parties as to the interpretation or application of the present Protocol, they shall seek a solution by negotiation or by any other method of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

Article 13Signature

1. The present Protocol shall be open for signature at Sofia from 1 November 1988 until 4 November 1988 inclusive, then at the Headquarters of the United Nations in New York until 5 May 1989, by the member States of the Commission as well as States having consultative status with the Commission, pursuant to paragraph 8 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations, constituted by sovereign States members of the Commission, which have competence in respect of the negotiation, conclusion and application of international agreements in matters covered by the Protocol, provided that the States and organizations concerned are Parties to the Convention.

Člen 10Tehnična priloga

Tehnična priloga k temu protokolu ima naravo priporočila. Tehnična priloga je sestavni del tega protokola.

Člen 11Spremembe Protokola

1. Vsaka pogodbenica lahko predlaga spremembe tega protokola.

2. Predlagane spremembe se pisno predložijo izvršilnemu sekretarju Komisije, ki jih posreduje vsem pogodbenicam. Izvršilni organ o predlaganih spremembah razpravlja na svojem naslednjem letnem sestanku, če jih je izvršilni sekretar razposlal pogodbenicam vsaj 90 dni vnaprej.

3. Spremembe Protokola, razen sprememb tehnične priloge, se sprejmejo s soglasjem pogodbenic, ki so navzoče na sestanku izvršilnega organa, in za pogodbenice, ki so jih sprejele, začnejo veljati devetdeseti dan po datumu, ko dve tretjini pogodbenic deponira svoje listine o sprejetju sprememb Protokola. Spremembe začnejo veljati za vsako pogodbenico, ki jih je sprejela, potem ko dve tretjini pogodbenic deponira svoje listine o sprejetju spremembe devetdeseti dan po datumu, ko ta pogodbenica deponira svojo listino o sprejetju sprememb.

4. Spremembe tehnične priloge se sprejmejo s soglasjem pogodbenic, ki so navzoče na sestanku izvršilnega organa, in začnejo veljati trideset dni po datumu, ko so bile posredovane v skladu z odstavkom 5 spodaj.

5. Spremembe iz odstavkov 3 in 4 zgoraj izvršilni sekretar čim hitreje po njihovem sprejetju posreduje vsem pogodbenicam.

Člen 12Reševanje sporov

Če med dvema ali več pogodbenicami pride do spora glede razlage ali uporabe tega protokola, ga poskušajo rešiti s pogajanjem ali s kakršnim koli drugim načinom reševanja sporov, sprejemljivim za stranke v sporu.

Člen 13Podpis

1. Ta protokol je na voljo za podpis od 1. novembra do vključno 4. novembra 1988 v Sofiji, potem pa do 5. maja 1989 na sedežu Združenih narodov v New Yorku za države članice Komisije kot tudi države, ki imajo v Komisiji posvetovalni status v skladu z osmim odstavkom resolucije Ekonomsko-socialnega sveta št. 36 (IV) z dne 28. marca 1947, in za regionalne organizacije za gospodarsko povezovanje, ki so jih ustanovile suverene države članice Komisije in imajo pristojnosti za pogajanja, sklenitev in uporabo mednarodnih sporazumov o zadevah, ki jih vključuje ta protokol, pod pogojem, da so zadevne države in organizacije pogodbenice Konvencije.

2. In matters within their competence, such regional economic integration organizations shall, on their own behalf, exercise the rights and fulfill the responsibilities which the present Protocol attributes to their member States. In such cases, the member States of these organizations shall not be entitled to exercise such rights individually.

Article 14

Ratification, acceptance, approval and accession

1. The present Protocol shall be subject to ratification, acceptance or approval by Signatories.

2. The present Protocol shall be open for accession as from 6 May 1989 by the States and organizations referred to in article 13, paragraph 1.

3. A State or organization which accedes to the present Protocol after 31 December 1993 may implement articles 2 and 4 no later than 31 December 1995.

4. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who will perform the functions of depositary.

Article 15

Entry into force

1. The present Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date on which the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession has been deposited.

2. For each State and organization referred to in article 13, paragraph 1, which ratifies, accepts or approves the present Protocol or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval, or accession, the Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit by such Party of its instrument of ratification, acceptance, approval, or accession.

Article 16

Withdrawal

At any time after five years from the date on which the present Protocol has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from it by giving written notification to the depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day following the date of its receipt by the depositary, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

Article 17

Authentic texts

The original of the present Protocol, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed the present Protocol.

DONE at Sofia this thirty-first day of October one thousand nine hundred and eighty-eight.

2. Take regionalne organizacije za gospodarsko pove-zovanje v zadevah iz svoje pristojnosti v svojem imenu uresničujejo pravice in izpolnjujejo obveznosti, ki jih ta protokol nalaga njihovim državam članicam. V takih primerih države članice teh organizacij ne morejo posamično uresničevati pravic iz te konvencije.

Člen 14

Ratifikacija, sprejetje, odobritev in pristop

1. Ta protokol ratificirajo, sprejmejo ali odobrijo podpisnice.

2. Ta protokol je na voljo za pristop državam in organizacijam iz člena 13 (1) od 6. maja 1989 dalje.

3. Država ali organizacija, ki pristopi k temu protokolu po 31. decembru 1993, lahko člena 2 in 4 izpolni najpozneje do 31. decembra 1995.

4. Listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu se deponirajo pri generalnem sekretarju Združenih narodov, ki opravlja naloge depozitarja.

Člen 15

Začetek veljavnosti

1. Ta protokol začne veljati devetdeseti dan po datumu deponiranja šestnajste listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu.

2. Za vsako državo ali organizacijo iz člena 13 (1), ki ratificira, sprejme ali odobri ta protokol ali k njemu pristopi po deponiranju šestnajste listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu, ta protokol začne veljati devetdeseti dan po dnevu, ko ta pogodbenica deponira svojo listino o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu.

Člen 16

Odpoved

Pogodbenica lahko odpove ta protokol kadar koli po petih letih od datuma, ko je protokol za to pogodbenico začel veljati s pisnim uradnim obvestilom depozitarju. Vsaka taka odpoved začne veljati devetdeseti dan, potem ko jo depozitar prejme, ali pozneje na datum, ki je določen v uradnem obvestilu o odpovedi.

Člen 17

Verodostojna besedila

Izvirnik tega protokola, katerega besedila v angleškem, francoskem in ruskem besedilu so enako verodostojna, je deponiran pri generalnem sekretarju Združenih narodov.

DA BI TO POTRDILI, so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblašteni, podpisali ta protokol.

V Sofiji, enaintridesetega oktobra tisoč devetsto osem-inosemdeset.

TECHNICAL ANNEX

1. Information regarding emission performance and costs is based on official documentation of the Executive Body and its subsidiary bodies, in particular documents EB.AIR/WG.3/R.8, R.9 and R.16, and ENV/WP.1/R.86, and Corr.1, as reproduced in chapter 7 of Effects and Control of transboundary Air pollution.*/ Unless otherwise indicated, the technologies listed are considered to be well established on the basis of operational experience.**/

2. The information contained in this annex is incomplete. Because experience with new engines and new plants incorporating low emission technology as well as with retrofitting existing plants, is continuously expanding, regular elaboration and amendment of the annex will be necessary. The annex cannot be an exhaustive statement of technical options; its aim is to provide guidance for the Parties in identifying economically feasible technologies for giving effect to the obligations of the Protocol.

I. CONTROL TECHNOLOGIES FOR NO_x EMISSIONS FROM STATIONARY SOURCES

3. Fossil fuel combustion is the main stationary source of anthropogenic NO_x emissions. In addition, some non-combustion processes can contribute relevant NO_x emissions.

4. Major stationary source categories of NO_x emissions may include:

- (a) Combustion plants;
- (b) Industrial process furnaces (e.g. cement manufacture);
- (c) Stationary gas turbines and internal combustion engines; and
- (d) Non-combustion processes (e.g. nitric acid production).

5. Technologies for the reduction of NO_x emissions focus on certain combustion/process modification, and, especially for large power plant, on fuel gas treatment.

6. For retrofitting of existing plant, the extent of application of low-NO_x technologies may be limited by negative operational side-effects or by other site-specific constraints. In the case of retrofitting, therefore, only approximate estimates are given for typically achievable NO_x emission values. For new plants, negative side-effects can be minimized or excluded by appropriate design features.

7. According to currently available data, the costs of combustion modifications can be considered as small for new plants. However, in the case of retrofitting, for instance at large power plants, they ranged from about 8 to 25 Swiss francs per kW_{el} (in 1985). As a rule, investment costs of flue gas treatment systems are considerably higher.

8. For stationary sources, emission factors are expressed in milligrams of NO₂ per normal (0°C, 1013 mb) cubic metre (mg/m³), dry basis.

*/ Air Pollution Studies No. 4 (United Nations publication, Sales No. E.87.II.E.36).

**/ It is at present difficult to provide reliable data on the costs of control technologies in absolute terms. For cost data included in the present annex, emphasis should therefore be placed on the relationships between the costs of different technologies rather than on absolute cost figures.

TEHNIČNA PRILOGA

1. Informacije o emisijskih vrednostih in stroških temeljijo na uradni dokumentaciji izvršilnega organa in njegovih pomožnih organov, zlasti na dokumentih EB.AIR/WG.3/R.8, R.9 in R.16 in ENV/WP.1/R.86 in Corr.1, ponatisnjenih v poglavju 7 z naslovom Učinki in kontrola čezmejnega onesnaževanja zraka*/. Če ni drugače nakazano, našete tehnologije na podlagi obratovalnih izkušenj veljajo za dobro uveljavljene**/

2. Informacije iz te priloge so nepopolne. Ker se izkušnje v zvezi z novimi motorji in novimi napravami z vgrajenimi tehnologijami nizkih emisij ter rekonstrukcijo obstoječih obratov nprestano širijo, je treba prilogo redno izpopolnjevati in spreminjati. V Prilogi ni mogoče na široko navajati tehničnih možnosti; njen cilj je pogodbenicam pomagati pri iskanju ekonomsko izvedljivih tehnologij za uresničevanje obveznosti iz Protokola.

I. TEHNOLOGIJE NADZORA EMISIJ NO_x IZ NEPREMIČNIH VIROV

3. Zgorevanje fosilnih goriv je glavni nepremični vir antropogenih emisij NO_x. Poleg tega lahko k ustreznim emisijam NO_x prispevajo nekateri postopki, ki ne vključujejo zgorevanja.

4. Med večje nepremične vrste virov emisij NO_x spadajo:

- (a) kurilne naprave;
- (b) industrijske peči (npr. proizvodnja cementa);
- (c) nepremične plinske turbine in motorji z notranjim zgorevanjem; in
- (d) postopki, ki ne vključujejo zgorevanja (npr. proizvodnja dušikove kisline).

5. Tehnologije za zmanjševanje emisij NO_x temeljijo na določenih spremembah zgorevanja/postopka in, zlasti za velike elektrarne, na čiščenju dimnega plina.

6. Za rekonstrukcijo obstoječih obratov lahko negativni obratovalni stranski učinki ali druge lokacijsko pogojene omejitve omejijo obseg uporabe tehnologij z nizko tvorbo NO_x. Za rekonstrukcijo so podane samo približne ocene za običajno dosegljive emisijske vrednosti NO_x. Za nove obrate lahko ustrezno projektiranje zmanjša negativne stranske učinke ali prepreči njihov nastanek.

7. Glede na trenutno razpoložljive podatke veljajo stroški sprememb zgorevanja za nove obrate za majhne. Vendar pa so se stroški rekonstrukcije, na primer v velikih elektrarnah, gibali med približno 8 in 25 švicarskih frankov na kW_{el} (leta 1985). Praviloma so investicijski stroški za sisteme čiščenja dimnih plinov precej višji.

8. Za nepremične vire se emisijski faktorji izražajo v miligramih NO₂ na normalni (0°C, 1013 mb) kubični meter suhega plina.

*/ Študije o onesnaževanju zraka št. 4 (publikacija Združenih narodov, prodajna št. E.87.II.E.36).

**/ Trenutno je težko ponuditi zanesljive podatke o stroških kontrolnih tehnologij v absolutnem smislu. Za podatke o stroških iz te priloge je zato treba dati poudarek na razmerje med stroški različnih tehnologij in ne na absolutne stroške.

Combustion plants

9. The category of combustion plants comprises fossil fuel combustion in furnaces, boilers, indirect heaters and other combustion facilities with a heat input larger than 10 MW, without mixing the combustion flue gases with other effluents or treated materials. The following combustion technologies, either singly or in combination, are available for new existing installations:

- (a) Low-temperature design of the firebox, including fluidized bed combustion;
- (b) Low excess-air operation;
- (c) Installation of special low-NOx burners;
- (d) Flue gas recirculation into the combustion air;
- (e) Staged combustion/overfire-air operation; and
- (f) Reburning (fuel staging)***/

Performance standards that can be achieved are summarized in table 1.

10. Flue gas treatment by selective catalytic reduction (SCR) is an additional NOx emission reduction measure with efficiencies of up to 80 per cent and more. Considerable operational experience from new and retrofitted installations is now being obtained within the region of the Commission, in particular for power plants larger than 300 MW (thermal). When combined with combustion modifications, emission values of 200 mg/m³ (solid fuels, 6% O₂) and 150 mg/m³ (liquid fuels, 3% O₂) can be easily met.

11. Selective non-catalytic reduction (SNCR), a flue gas treatment for a 20-60% NOx reduction, is a cheaper technology for special applications (e.g., refinery furnaces and base load gas combustion).

Kurilne naprave

9. Kategorija kurilnih naprav vključuje zgorevanje fosilnih goriv v pečeh, kotlih, indirektnih grelnikih in drugih kurilnih napravah z vhodno toplotno močjo nad 10 MW, brez mešanja zgorevalnih dimnih plinov iz kurilnih naprav z drugimi izpusti ali obdelanimi materiali. Za nove in obstoječe obrate so na razpolago naslednje tehnologije zgorevanja, ki se uporabljajo bodisi posamično bodisi v kombinaciji,

- (a) nizko temperaturna izvedba kurišča, vključno z zgorevanjem v zvrtinčeni plasti;
- (b) delovanje z nizkim prebitkom zraka;
- (c) namestitve posebnih gorilnikov z nizko tvorbo NOx;
- (d) recirkulacija dimnih plinov;
- (e) stopenjsko zgorevanje z dovajanjem zraka; in
- (f) ponovni sežig (stopenjsko dovajanje goriva)***/.

Emisijske vrednosti, ki jih je mogoče doseči, povzema Tabela 1.

10. Čiščenje dimnih plinov s selektivno katalitično redukcijo (SCR) je dodatni ukrep za zmanjševanje emisij NOx, katerega učinkovitost doseže 80% ali več. Na območju Komisije je sedaj na razpolago precej obratovalnih izkušenj iz novih in rekonstruiranih obratov, zlasti za elektrarne z vhodno toplotno močjo več kot 300 MW. Če k temu prištejemo še spremembe v načinu zgorevanja, se lahko z lahkoto dosežejo emisijske vrednosti 200 mg/m³ (trdna goriva, 6% O₂) in 150 mg/m³ (tekoča goriva, 3% O₂).

11. Selektivna nekatalitična redukcija (SNCR), čiščenje dimnih plinov za 20 do 60-odstotno zmanjšanje NOx, je cenejša tehnologija za posebna področja uporabe (npr. rafinerijske peči in zgorevanje plinov pri osnovni obremenitvi).

***/ There is limited operational experience of this type of combustion technology.

***/ Obratovalne izkušnje v zvezi s to vrsto tehnologije zgorevanja so omejene.

Table 1: NO_x performance standards (mg/m³), that can be achieved by combustion modifications

| | Plant type <u>a/</u> | Uncontrolled baseline | Existing plant retrofit <u>b/</u> | | New plant | O ₂ (%) | |
|---------------|----------------------------|---------------------------|-----------------------------------|---------------|-----------|--------------------|---|
| | | | Range | Typical value | | | |
| Solid Fuels | 10 MW <u>c/</u> to 300 MW | Grate Combustion (coal) | 300 – 1 000 | – | 600 | 400 | 7 |
| | | Fluidized Bed Combustion | | | | | |
| | | (i) stationary | 300 – 600 | – | – | 400 | 7 |
| | | (ii) circulating | 150 – 300 | – | – | 200 | 7 |
| | Pulverized Coal Combustion | (i) dry bottom | 700 – 1 700 | 600 – 1 100 | 800 | < 600 | 6 |
| | | (ii) wet bottom | 1 000 – 2 300 | 1 000 – 1 400 | – | < 1 000 | 6 |
| > 300 MW | Pulverized Coal Combustion | | | | | | |
| | (i) dry bottom | 700 – 1 700 | 600 – 1 100 | – | < 600 | 6 | |
| | (ii) wet bottom | 1 000 – 2 300 | 1 000 – 1 400 | – | < 1 000 | 6 | |
| Liquid Fuels | 10 MW <u>c/</u> to 300 MW | Distillate Oil Combustion | – | – | 300 | – | 3 |
| | | Residual Oil Combustion | 500 – 1 400 | 200 – 400 | 400 | – | 3 |
| | > 300 MW | Residual Oil Combustion | 500 – 1 400 | 200 – 400 | – | – | 3 |
| Gaseous Fuels | 10 MW <u>c/</u> to 300 MW | | 150 – 1 000 | 100 – 300 | – | < 300 | 3 |
| | > 300 MW | | 250 – 1 400 | 100 – 300 | – | < 300 | 3 |

a/ Capacity numbers refer to MW (thermal) heat input by fuel (lower heating value).

b/ Only approximate values can be given due to site specific factors and greater uncertainty for retrofitting of existing plant.

c/ For small (10 MW – 100 MW) plants a greater degree of uncertainty applies to all figures given.

Stationary gas turbines and internal combustion (IC) engines

12. NO_x emissions from stationary gas turbines can be reduced either by combustion modification (dry control) or by water/steam injection (wet control). Both measures are well established. By these means, emission values of 150 mg/m³ (gas, 15% O₂) and 300 mg/m³ (oil, 15% O₂) can be met. Retrofit is possible.

13. NO_x emissions from stationary spark ignition IC engines can be reduced either by combustion modifications (e.g., lean-burn and exhaust gas recirculation concepts) or by flue gas treatment (closed-loop 3-way catalytic converter, SCR). The technical and economic feasibility of these various processes depends on engine size, engine type (two stroke/four stroke), and engine operation mode (constant/varying load). The lean-burn concept is capable of meeting NO_x emission values of 800 mg/m³ (5% O₂), the SCR process reduces NO_x emission well below 400 mg/m³ (5% O₂), and the three-way catalytic converter reduces such emissions even below 200 mg/m³ (5% O₂).

Industrial process furnaces – Cement calcination

14. The precalcination process is being evaluated within the region of the Commission as a possible technology with the potential for reducing NO_x concentrations in the flue gas of new and existing cement calcination furnaces to about 300 mg/m³ (10% O₂).

Tabela 1: Emisijske vrednosti NO_x, ki jih je mogoče doseči s spremembami v načinu zgorevanja

| | Vrsta naprave a/ | Nenadzorovano izhodiščno stanje | Rekonstrukcija obstoječe naprave b/ | | Nova naprava | 02 (%) | |
|----------------------|------------------------------|-----------------------------------|-------------------------------------|-----------------|--------------|--------|---|
| | | | Območje | Tipska vrednost | | | |
| Trdna goriva | 10 c/ do 300 MW | Zgorevanje na rešetki (premog) | 300–1 000 | | 600 | 400 | 7 |
| | | Zgorevanje v zvrtničeni plasti | 300–600 | – | – | 400 | 7 |
| | | (i) stacionarno | 150–300 | – | – | 200 | 7 |
| | | (ii) cirkulacijsko | | | | | |
| | Zgorevanje premogovega prahu | | | | | | |
| | (i) suho odvajanje | 700–1 700 | 600–1 100 | 800 | < 600 | 6 | |
| (ii) mokro odvajanje | 1 000–2 300 | 1 000–1 400 | | < 1 000 | 6 | | |
| > 300 MW | Zgorevanje premogovega prahu | | | | | | |
| | (i) suho odvajanje | 700–1 700 | 600–1 100 | – | < 600 | 6 | |
| (ii) mokro odvajanje | 1 000–2 300 | 1 000–1 400 | – | < 1 000 | 6 | | |
| Tekoča goriva | 10 c/ do 300 MW | Zgorevanje destilatov olja | – | – | 300 | – | 3 |
| | | Zgorevanje težkega kurilnega olja | 500–1 400 | 200–400 | 400 | | 3 |
| | > 300 MW | Zgorevanje težkega kurilnega olja | 500–1 400 | 200–400 | – | – | 3 |
| Plinasta goriva | 10 c/ do 300 MW | | 150–1 000 | 100–300 | – | < 300 | 3 |
| | > 300 MW | | 250–1 400 | 100–300 | – | < 300 | 3 |

a/ Vrednosti se nanašajo na MW vhodne toplotne moči naprave, ki se izračuna na podlagi spodnje kurilnosti goriva.

b/ Podajo se lahko samo približne vrednosti zaradi lokacijsko pogojenih dejavnikov in večje negotovosti pri rekonstrukciji obstoječe naprave.

c/ Za male (10 do 100 MW) naprave je stopnja negotovosti za vse navedene številke večja.

Nepremične plinske turbine in motorji z notranjim zgorevanjem

12. Emisije NO_x iz nepremičnih plinskih turbin se lahko zmanjšajo bodisi s spremembami zgorevanja (suha kontrola) ali z vbrizgom vode/pare (mokra kontrola). Oba ukrepa sta dobro uveljavljena. Tako se lahko dosežejo emisijske vrednosti 150 mg/m³ (plin, 15% O₂) in 300 mg/m³ (olje, 15% O₂). Rekonstrukcija je mogoča.

13. Emisije NO_x iz nepremičnih motorjev z notranjim zgorevanjem na prisilni vžig se lahko zmanjšajo bodisi s spremembami zgorevanja (npr. koncepta revne mešanice in recirkulacije odpadnih plinov) bodisi s čiščenjem dimnih plinov (tristezni katalizator s povratno zanko, SCR). Tehnična in ekonomska izvedljivost teh različnih postopkov je odvisna od velikosti motorja, vrste motorja (dvotaktni/štiritaktni) in načina delovanja motorja (stalna/spremenljiva obremenitev). Koncept revne mešanice lahko doseže emisijske vrednosti NO_x 800 mg/m³ (5% O₂), postopek SCR zmanjša emisije NO_x precej pod 400 mg/m³ (5% O₂) in tristezni katalizator zmanjša te emisije celo pod 200 mg/m³ (5% O₂).

Industrijske peči – Žganje cementa

14. Postopek predžganja je v postopku ocenjevanja v regiji Komisije kot možna tehnologija s potencialom za zmanjševanje koncentracij NO_x v dimnih plinih novih in obstoječih peči za žganje cementa na približno 300 mg/m³ (10% O₂).

Non-combustion processes – Nitric acid production

15. Nitric acid production with a high pressure absorption (>8 bar) is capable of keeping NO_x concentrations in undiluted effluents below 400 mg/m³. The same emission performance can be met by medium pressure absorption in combination with a SCR process or any other similar efficient NO_x reduction process. Retrofit is possible.

II. CONTROL TECHNOLOGIES FOR NO_x EMISSIONS FROM MOTOR VEHICLES

16. The motor vehicles considered in this annex are those used for road transport, namely: petrol-fuelled and diesel-fueled passenger cars, light-duty vehicles and heavy-duty vehicles. Appropriate reference is made, as necessary, to the specific vehicle categories (M₁, M₂, M₃, N₁, N₂, N₃) defined in ECE Regulation No. 13 pursuant to the 1985 Agreement concerning the Adoption of Uniform Conditions of Approval and Reciprocal Recognition of Approval for Motor Vehicles Equipment and Parts.

17. Road transport is a major source of anthropogenic NO_x emission in many Commission countries, contributing between 40 and 80 per cent of total national emissions. Typically petrol-fuelled vehicles contribute two-thirds of total road transport NO_x emissions.

18. The technologies available for the control of nitrogen oxides from motor vehicles are summarized in tables 3 and 6. It is convenient to group the technologies by reference to existing or proposed national and international emission standards differing in stringency of control. Because current regulatory test cycles only reflect urban and metropolitan driving, the estimates of relative NO_x emissions given below take account of higher speed driving where NO_x emissions can be particularly important.

19. The additional production cost figures for the various technologies given in tables 3 and 6 are manufacturing cost estimates rather than retail prices.

20. Control of production conformity and in-use vehicle performance is important in ensuring that the reduction potential of emission standards is achieved in practice.

21. Technologies that incorporate or are based on the use of catalytic converters require unleaded fuel. Free circulation of vehicles equipped with catalytic converters depends on the general availability of unleaded petrol.

Petrol- fuelled and diesel-fuelled passenger cars (M₁)

22. In table 2, four emission standards are summarized. These are used in table 3 to group the various engine technologies for petrol vehicles according to their NO_x emission reduction potential.

Postopki, ki ne vključujejo zgorevanja – Proizvodnja dušikove kisline

15. Proizvodnja dušikove kisline z visokotlačno absorpcijo (> 8 bar) omogoča, da se koncentracije NOx v nerazredčenih izpušnih gibljejo pod 400 m3. Iste emisijske vrednosti se dosežejo s srednjetačno absorpcijo v kombinaciji s postopkom SCR ali katerim koli drugim podobnim učinkovitim postopkom za zmanjševanje NOx. Rekonstrukcija je mogoča.

II. TEHNOLOGIJE NADZORA EMISIJ NOx IZ MOTORNIH VOZIL

16. Motorna vozila iz te priloge so tista, ki se uporabljajo za cestni promet, to je: osebni avtomobili na bencinski in dizelski pogon, lahka tovorna vozila in težka tovorna vozila. Če je potrebno, se poda ustrezno napotilo na posebne kategorije vozil (M1, M2, M3, N1, N2, N3), opredeljene v Uredbi EGS št. 13 v skladu s Sporazumom o sprejetju enotnih pogojev za potrditev in vzajemno priznavanje potrditve za opremo in dele motornih vozil iz leta 1958.

17. Cestni promet je pomemben vir antropogenih emisij NOx v mnogih državah Komisije, ki prispeva med 40 in 80% skupnih nacionalnih emisij. Praviloma vozila na bencinski pogon prispevajo dve tretjini skupnih emisij NOx iz cestnega prometa.

18. Razpoložljive tehnologije za kontrolo dušikovih oksidov iz motornih vozil so povzete v tabelah 3 in 6. Tehnologije je umestno razvrstiti glede na obstoječe ali predlagane nacionalne in mednarodne emisijske standarde, ki se razlikujejo po stopnji strogosti kontrole. Ker so trenutno veljavni predpisani preskusni cikli primerni samo za vožnjo po naseljih in mestih, ocene spodaj podanih ustreznih emisij NOx upoštevajo vožnjo pri večjih hitrostih, kjer bi emisije NOx lahko bile posebej pomembne.

19. Dodatni proizvodni stroški za različne tehnologije iz tabel 3 in 6 pomenijo oceno stroškov izdelave in ne drobno-prodajno ceno.

20. Pomembno je kontrolirati skladnost proizvodnje in učinkovitost naprav za uravnavanje emisij vozil v uporabi in tako zagotoviti, da se potencial za zmanjšanje emisijskih standardov doseže v praksi.

21. Tehnologije, ki vključujejo ali temeljijo na uporabi katalizatorjev, zahtevajo neosvinčeno gorivo. Prost pretok vozil, opremljenih s katalizatorji, je odvisen od splošne razpoložljivosti neosvinčenega bencina.

Osebni avtomobili na bencinski in dizelski pogon (M1)

22. Tabela 2 povzema štiri emisijske standarde. Ti standardi so v Tabeli 3 uporabljeni za razvrstitev različnih tehnologij motorjev za vozila na bencinski pogon glede na njihov potencial za zmanjševanje emisije NOx.

Table 2: Definition of emission standards

| Standard | Limits | Comments |
|----------------------|---|--|
| A. ECE R.15-04 | HC + NOx: 19-28 g/test | Current ECE standard (Regulation No. 15, including the 04 series of amendments, pursuant to the 1958 Agreement, referred to in paragraph 16 above), also adopted by the European Economic Community (Directive 83/351/EEC). ECE R.15 urban test cycle. Emission limit varies with vehicle mass. |
| B. "Luxembourg 1985" | HC + NOx: 1.4-2.0 l: 8.0 g/test This standard only used to group technology (< 1.4 l: 15.0 g/test; > 2.0 l: 6.5 g/test) | Standards to be introduced during 1988 – 1993 in the European Economic Community, as discussed at the 1985 Luxembourg meeting of EEC Council of Ministers and finally agreed upon in December 1987. ECE R.15 urban test cycle applies. Standard for engines > 2 l is generally equivalent to US 1983 standard. Standard for engines < 1.4 l is provisional, definite standard to be elaborated. Standard for engines 1.4-2.0 applies to all diesel cars > 1.4 l. |
| C. "Stockholm 1985" | | Standards for national legislation based on the "master document" developed after the 1985 Stockholm meeting of Environment Ministers from eight countries. Matching US 1987 standards, with the following test procedures: |
| | NOx: 0.62 g/km | US Federal Test Procedure (1975). |
| | NOx: 0.76 g/km | Highway fuel economy test procedure. |
| D. "California 1989" | NOx: 0.25 g/km | Standards to be introduced in the State of California United States from 1989, models onwards. US Federal Test Procedure |

Table 3: Petrol engine technologies, emission performance, costs and fuel consumption for emission standard levels

| Standard | Technology | Composite <u>a/</u> NOx reduction (%) | Additional <u>b/</u> production cost (1986 Swiss francs) | Fuel consumption index <u>a/</u> |
|----------|--|---|--|--|
| A. | Baseline (Current conventional spark-ignition engine with carburettor) | - <u>c/</u> | - | 100 |
| B. | (a) Fuel injection + EGR + secondary air <u>d/</u> | 25 | 200 | 105 |
| | (b) Open-loop three-way catalyst (+EGR) | 55 | 150 | 103 |
| | (c) Lean-burn engine with oxidation catalyst (+EGR) <u>e/</u> | 60 | 200-600 | 90 |
| C. | Closed-loop three-way catalyst | 90 | 300-600 | 95 |
| D. | Closed-loop three-way catalyst (+EGR) | 92 | 350-650 | 98 |

a/ Composite NOx reduction and fuel combustion index estimates are for an average-weight European car operating under average European driving conditions.

b/ Additional production costs could be more realistically expressed as a percentage of the total car cost. However, since cost estimates are primarily for comparison in relative terms only, the formulation of the original documents has been retained.

c/ Composite NOx emission factor = 2.6 g/km.

d/ "EGR" means exhaust gas recirculation.

e/ Based entirely on data for experimental engines. Virtually no production of lean-burn engines exists.

Tabela 2: Opredelitev emisijskih standardov

| Standard | Mejne vrednosti | Pripombe |
|-----------------------|---|--|
| A. ECE R.15-04 | HC + NOx: 19-28 g/preskus | Trenutni standard ECE (Uredba št. 15, vključno s serijo sprememb 04, v skladu s Sporazumom iz leta 1953, navedenim v odstavku 16 zgoraj), ki ga je sprejela tudi Evropska gospodarska skupnost (Direktiva 83/351/EGS). mestni preskusni cikel ECE R.15. Mejna emisijska vrednost se spreminja glede na maso vozila. |
| B. 'Luksemburg 1985' | HC + NOx: 1,4-2,0 l: 8,0 g/preskus Ta standard se uporablja samo za razvrščanje tehnologije (< 1,4 l: 15,0 g/preskus; > 2,0 l: 6,5 g/preskus) | Standardi, ki bodo uvedeni med letoma 1988 in 1993 v Evropsko gospodarsko skupnost, o katerih se je razpravljalo leta 1985 na sestanku Sveta ministrov EGS v Luksemburgu in ki so bili dokončno dogovorjeni decembra 1987. Uporablja se urbani preskusni cikel. ECE R. 15. Standard za motorje > 2 l je navadno enakovreden standardu US 1983. Standard za motorje < 1,4 l je začasen, dokončen standard je treba izdelati. Standard za motorje 1,4-2,0 se uporablja za vse dizelske avtomobile > 1,4 l. |
| C. 'Stockholm 1985' | | Standardi za nacionalno zakonodajo na podlagi 'temeljnega dokumenta', ki so bili razviti po sestanku okoljskih ministrov iz osmih držav v Stockholmu leta 1985. Enakovredni standardi |
| | NOx: 0,62 g/km | US 1987 z naslednjimi preskusnimi postopki: US Federal Test Procedure (1975) (Ameriški zvezni preskusni postopek). |
| | NOx: 0,76 g/km | Preskusni postopek ekonomičnosti porabe goriva na avtocestah. |
| D. 'Kalifornija 1989' | NOx: 0,25 g/km | Standardi, ki jih je treba uvesti v zvezni državi Kalifornija v Združenih državah za modele od leta 1989 naprej. US Federal Test Procedure (1975) (Ameriški zvezni preskusni postopek). |

Tabela 3: Tehnologije bencinskih motorjev, emisijske vrednosti, stroški in poraba goriva za standardne stopnje emisije

| Standard | Tehnologija | Sestavljeno a/ zmanjšanje NOx | Dodatni b/ proizvodni stroški (1986 v švicarskih frankih) | Indeks porabe goriva a/ |
|----------|--|-------------------------------------|---|----------------------------|
| A. | Izhodiščno stanje (Sedanji običajni motor na prisilni vžig z uplinjačem) | c/ | | 100 |
| B. | (a) Vbrizg goriva + sekundarni zrak d/ | 25 | 200 | 105 |
| | (b) Tristezni katalizator z odprto zanko (+ EGR) | 55 | 150 | 103 |
| | (c) Motor z revno mešanico z oksidacijskim katalizatorjem (+ EGR) e/ | 60 | 200-600 | 90 |
| C. | Tristezni katalizator s povratno zanko | 90 | 300-600 | 95 |
| D. | Tristezni katalizator s povratno zanko (+ EGR) | 92 | 350-600 | 98 |

a/ Ocene sestavljenega zmanjšanja NOx in indeksa porabe goriva se nanašajo na povprečno težek evropski avtomobil, ki deluje v povprečnih evropskih voznih razmerah.

b/ Dodatni proizvodni stroški bi lahko bili bolj realistično izraženi kot odstotek skupnih stroškov avtomobila. Ker pa so ocene stroškov prvenstveno namenjene zgolj za relativno primerjavo, so ohranjeni zneski iz izvirnih dokumentov.

c/ Sestavljeni emisijski faktor NOx = 2,6 g/km.

d/ 'EGR' pomeni recirkulacijo izpušnih plinov.

e/ Zgolj na osnovi podatkov za eksperimentalne motorje. Dejanska proizvodnja vozil z motorji na revne mešanice ne obstaja.

23. The emission standards A, B, C and D include limits on hydrocarbon (HC) and carbon monoxide (CO) emissions as well as NO_x. Estimates of emission reductions for the pollutants, relative to the baseline ECE R.15-04 case, are given in table 4.

Table 4: Estimated reduction in HC and CO emissions from petrol-fuelled passenger cars for different technologies

| Standard | HC-reduction (%) | CO-reduction (%) |
|----------|-------------------------------------|----------------------|
| B. | (a) 30-40 (b) 50-60 (c) 70-90 | 50 40-50 70-90 |
| C. | 90 | 90 |
| D. | 90 | 90 |

24. Current diesel cars can meet the NO_x emission requirements of standards A, B and C. Strict particulate emission requirements, together with the stringent NO_x limits of standard D, imply that diesel passenger cars will require further development, probably including electronic control of the fuel pump, advanced fuel injection systems, exhaust gas recirculation and particulate traps. Only experimental vehicles exist to date. (See also table 6, footnote a/).

Other light-duty vehicles (N₁)

25. The control methods for passenger cars are applicable but NO_x reductions, costs and commercial lead time factors may differ.

Heavy-duty petrol-fuelled vehicles (M₂, M₃, N₂, N₃)

26. This class of vehicle is insignificant in Western Europe and is decreasing in Eastern Europe. US 1990 and US 1991 NO_x emission levels (see table 5) could be achieved at modest cost without significant technology advancement.

Heavy-duty diesel-fuelled vehicles (M₂, M₃, N₂, N₃)

27. In table 5, three emission standards are summarized. These are used in table 6 to group engine technologies for heavy-duty diesel vehicles according to NO_x reduction potential. The baseline engine configuration is changing, with a trend away from naturally aspirated to turbo-charged engines. This trend has implications for improved baseline fuel consumption performance. Comparative estimates of consumption are therefore not included.

Table 5: Definition of emission standards

| Standard | NO _x limits (g/kWh) | Comments |
|-------------|--------------------------------|----------------|
| I ECE R.49 | 18 | 13 mode test |
| II US-1990 | 8.0 | Transient test |
| III US-1991 | 6.7 | Transient test |

23. Emisijski standardi A, B, C in D vključujejo mejne vrednosti za emisije ogljikovodika (HC) in ogljikovega monoksida (CO) kot tudi NO_x. Ocene emisijskih zmanjšanj za ta onesnaževala v zvezi z izhodiščnim stanjem pravilnika ECE R. 15-04 so v Tabeli 4.

Tabela 4: Ocene zmanjšanja emisij HC in CO iz osebnih avtomobilov na bencinski pogon za različne tehnologije

| Standard | Zmanjšanje HC (%) | Zmanjšanje CO (%) |
|----------|-------------------------------------|----------------------|
| B. | (a) 30-40 (b) 50-60 (c) 70-90 | 50 40-50 70-90 |
| C. | 90 | 90 |
| D. | 90 | 90 |

24. Sedanji dizelski avtomobili lahko izpolnjujejo zahteve standardov A, B in C glede emisije NO_x. Stroge zahteve v zvezi z emisijo trdnih delcev, skupaj z strogimi mejnimi vrednostmi NO_x standarda D, pomenijo, da bodo dizelska osebna vozila zahtevala nadaljnji razvoj, kar verjetno vključuje elektronski nadzor črpalke goriva, sodobne sisteme vbrizgavanja goriva, recirkulacijo izpušnih plinov in filtre za delce. Trenutno obstajajo samo eksperimentalna vozila. (Glej tudi Tabela 6, sprotno opombo (a)).

Druga lahka tovorna vozila (N₁)

25. Uporabijo se lahko kontrolne metode za osebne avtomobile, vendar se dejavniki zmanjšanja NO_x, stroškov in časa začetka komercialne proizvodnje lahko razlikujejo.

Težka tovorna vozila na bencinski pogon (M₂, M₃, N₂, N₃)

26. Ta razred vozil je v zahodni Evropi zanemarljiv, v vzhodni Evropi pa se zmanjšuje. Emisijske stopnje NO_x US 1990 in US 1991 (glej Tabela 5) bi lahko bile dosežene z zmernimi stroški in brez večjega tehnološkega napredka.

Težka tovorna vozila na dizelski pogon (M₂, M₃, N₂, N₃)

27. Tabela 5 povzema tri emisijske standarde. Ti standardi so v Tabeli 6 uporabljeni za razvrstitev različnih tehnologij motorjev za težka tovorna dizelska vozila glede na njihov potencial za zmanjševanje emisije NO_x. Osnovna konfiguracija motorja se spreminja zaradi tendence po nadomestitvi sesalnih motorjev s tlačno polnjenimi motorji s turbopuhalom na izpušne pline. Ta tendenca vpliva na izboljšanje vrednosti osnovne porabe goriva. Primerjalne ocene porabe zato niso vključene.

Tabela 5: Opredelitev emisijskih standardov

| Standard | Mejne vrednosti NO _x (g/kWh) | Pripombe |
|--------------|---|-------------------------------|
| I. ECE R. 49 | 18 | Preskus po 13-faznem postopku |
| II. US-1990 | 8,0 | Prehodni preskus |
| III. US-1991 | 6,7 | Prehodni preskus |

Table 6: Heavy-duty diesel engine technologies, emission performance, a/ and costs for emission standard levels

| Standard | Technology | NOx reduction estimate (%) | Additional production cost (1984 US\$) |
|---------------|--|----------------------------|---|
| I | Current conventional direct injection diesel engine | – | – |
| II <u>b/</u> | Turbo-charging + after-cooling + injection timing retard (Combustion chamber and port modification) (Naturally-aspirated engines are unlikely to meet this standard) | 40 | \$115 (\$69 attributable to NOx standard) <u>c/</u> |
| III <u>b/</u> | Further refinements of technologies listed under II together with variable injection timing and use of electronics | 50 | \$404 (\$68 attributable to NOx standard) <u>c/</u> |

a/ Deterioration in diesel fuel quality would adversely affect emission and may affect fuel consumption for both heavy and light duty vehicles.

b/ It is still necessary to verify on a large scale the availability of the new components.

c/ Particulate control and other considerations account for the balance.

Tabela 6: Tehnologije za težke tovrne dizelske motorje, emisijske vrednosti a/ in stroški standardnih stopenj emisije

| Standard | Tehnologija | Ocena zmanjšanja NOx (%) | Dodatni proizvodni stroški (1984 US\$) |
|----------------|---|--------------------------|---|
| I. | Sedanji običajni dizelski motor z direktnim vbrizgom | – | – |
| II. <u>b/</u> | Tlačno polnjenje s turbo-puhalom + naknadno hlajenje + zakasnitev vbrizga (spremembe zgorevalnega prostora in vstopnega kanala) (sesalni motorji verjetno ne bodo izpolnili tega standarda) | 40 | \$115 (\$69 pripisljivih standardu NOx) <u>c/</u> |
| III. <u>b/</u> | Nadaljnje izboljšave tehnologij iz II skupaj s spremenljivim vbrizgom in uporabo elektronike | 50 | \$404 (\$68 pripisljivih standardu NOx) <u>c/</u> |

a/ Poslabšanje kakovosti dizelskega goriva bi neugodno vplivalo na emisijo in lahko vpliva na porabo goriva pri težkih in lahkih tovornih vozilih.

b/ Še vedno je treba na široko preveriti razpoložljivost novih sestavnih delov.

c/ Nadzor trdnih delcev in drugi dejavniki so vključeni v znesek.

3. člen

Za izvajanje protokola skrbijo Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za promet in Ministrstvo za gospodarstvo.

4. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 801-08/05-10/1

Ljubljana, dne 29. septembra 2005

EPA 381-IV

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.

73. Uredba o ratifikaciji Sporazuma med Ministrstvom za promet in zveze Republike Slovenije in Ministrstvom za zveze Ruske federacije o sodelovanju na področju poštних in telekomunikacijskih povezav

Na podlagi petega odstavka 75. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja Vlada Republike Slovenije

U R E D B O**O RATIFIKACIJI SPORAZUMA MED MINISTRSTVOM ZA PROMET IN ZVEZE REPUBLIKE SLOVENIJE IN MINISTRSTVOM ZA ZVEZE RUSKE FEDERACIJE O SODELOVANJU NA PODROČJU POŠTNIH IN TELEKOMUNIKACIJSKIH POVEZAV**

1. člen

Ratificira se Sporazum med Ministrstvom za promet in zveze Republike Slovenije in Ministrstvom za zveze Ruske federacije o sodelovanju na področju poštних in telekomunikacijskih povezav, podpisan v Ljubljani 4. aprila 1995.

2. člen.

Besedilo sporazuma se v slovenskem in ruskem jeziku glasi:

S P O R A Z U M**med Ministrstvom za promet in zveze Republike Slovenije in Ministrstvom za zveze Ruske federacije o sodelovanju na področju poštних in telekomunikacijskih povezav**

Ministrstvo za promet in zveze Republike Slovenije in Ministrstvo za zveze Ruske federacije, v nadaljevanju pogodbenici, sta se,

v prizadevanju, da bi razvijali in poglobljali medsebojno koristno sodelovanje na področju zvez v korist gospodarskega in družbenega razvoja svojih držav, dogovorili o naslednjem:

Splošna določila

1. člen

Vprašanja organizacije in uporabe poštних in telekomunikacijskih povezav, ki niso predvidena s tem sporazumom, se bodo urejala z določili veljavne ustave, konvencije in sporazuma o poštних pošiljkah Svetovne poštne zveze, ustave, konvencije in administrativnih predpisov ter priporočil Mednarodne telekomunikacijske zveze.

Poštne povezave

2. člen

Med Slovenijo in Rusijo poteka tako neposredna kot tranzitna izmenjava navadne in priporočene pisne korespondence (pisma, poštne razglednice, tiskovine, manjši paketi in tako dalje), vrednostnih pisem ter poštних pošiljk – navadnih in vrednostnih.

3. člen

Pogodbenici bosta pisno določali urade in kraje poštne izmenjave ter druga drugo pravočasno obveščali o namernih spremembah.

4. člen

Pogodbenici se morata pravočasno obveščati o omejitvah, ki se nanašajo na pogoje dostave in vročitve ter na vsebino poštних pošiljk, izhajajoč iz notranjih predpisov pogodbenic.

С О Г Л А Ш Е Н И Е**между Министерством транспорта и связи Республики Словении и Министерством связи Российской Федерации о сотрудничестве в области почтовой и электрической связи**

Министерство транспорта и связи Республики Словении и Министерство связи Российской Федерации, далее именуемые Сторонами,

руководствуясь стремлением развивать и углублять взаимовыгодное сотрудничество в области связи на благо экономического и социального развития своих стран, договорились о нижеследующем:

Общие положения

Статья 1

Вопросы организации и эксплуатации почтовой и электрической связи, не предусмотренные настоящим Соглашением, будут регулироваться положениями действующих Устава, Конвенции и Соглашения о почтовых посылках Всемирного почтового союза, Устава, Конвенции, Административных регламентов и рекомендаций Международного союза электросвязи.

Почтовая связь

Статья 2

Между Словенией и Россией осуществляется как прямой, так и транзитный обмен простой и заказной письменной корреспонденцией (письма, почтовые карточки, печатные издания, мелкие пакеты и так далее), письмами с объявленной ценностью, а также почтовыми посылками – простыми и с объявленной ценностью.

Статья 3

Стороны посредством переписки будут определять учреждения и пункты обмена почтой и своевременно извещать друг друга о предполагаемых изменениях.

Статья 4

Стороны должны своевременно извещать друг друга об ограничениях, касающихся условий подачи и вручения, а также содержания почтовых отправок, исходя из внутренних правил Сторон.

5. člen

Pogodbenici si bosta medsebojno pomagali pri tranzitu pisne korespondence in poštних pošiljk, naslovljenih na tretje države, s katerimi poteka poštni promet.

6. člen

Pogodbenici bosta sprejeli potrebne ukrepe za izpopolnjevanje oblik in načinov poštnega prometa za pospešitev prevoza pošte in za zagotovitev njene nepoškodovanosti.

7. člen

Pogodbenici sta odgovorni za izgubo, oplenitev ali poškodovanje priporočene pisne korespondence, vrednostnih pisem in poštних pošiljk, razen v primerih višje sile.

Višina nadomestila za škodo in ugotavljanje odgovornosti se bosta določala po določenih veljavne konvencije in sporazuma o poštних pošiljkah Svetovne poštne zveze.

Telekomunikacije

8. člen

Telekomunikacije med Slovenijo in Rusijo se zagotavljajo s telefonskimi, telegrafskimi in teleksnimi službami in službo za prenos podatkov kot tudi z zakupom telekomunikacijskih kanalov za oddajanje in sprejemanje televizijskih in radijskih programov.

Pogodbenici se lahko dogovorita o organiziranju drugih služb.

9. člen

Med Slovenijo in Rusijo so možne vse vrste in kategorije telekomunikacijskih storitev, predvidenih z določili veljavne ustave, konvencije, administrativnih predpisov in priporočil Mednarodne telekomunikacijske zveze, če ni omejitev, ki jih pogodbenici objavita prek Mednarodne telekomunikacijske zveze.

10. člen

Pogodbenici si bosta medsebojno pomagali pri zagotavljanju telekomunikacijskega tranzita v druge države.

11. člen

Pogodbenici bosta sprejemali ukrepe za nadaljnji razvoj in izboljšanje vseh vrst telekomunikacijskih povezav.

12. člen

Pogodbenici bosta po potrebi sestavili načrte uresničitve 8., 10. in 11. člena tega sporazuma. Le-ti se bodo usklajevali z izmenjavo pisem ali s podpisom posebnih protokolov.

13. člen

Pogodbenici lahko, če je treba, uskladita uporabo frekvenc radijskih postaj, ki so v njihovi pristojnosti, ob upoštevanju ustreznih zakonov in predpisov, veljavnih v njihovi državi. Tako usklajevanje bo potekalo z izmenjavo pisem ali s podpisom posebnih sporazumov.

Статья 5

Стороны будут оказывать взаимное содействие в транзите письменной корреспонденции и почтовых посылок назначением в третьи страны, с которыми они осуществляют почтовый обмен.

Статья 6

Стороны будут принимать необходимые меры по совершенствованию форм и методов почтового обмена для ускорения перевозок почты и обеспечения ее сохранности.

Статья 7

Стороны несут ответственность за утрату, хищение или повреждение заказной письменной корреспонденции, писем с объявленной ценностью и почтовых посылок, за исключением случаев, вызванных действием непреодолимой силы.

Сумма возмещения убытков и определение ответственности будут определяться положениями действующих Конвенции и Соглашения о почтовых посылках Всемирного почтового союза.

Электросвязь

Статья 8

Электросвязь между Словенией и Россией обеспечивается телефонными, телеграфными, телексными службами и службой передачи данных, а также путем предоставления каналов связи для передачи и приема телевизионных и радиовещательных программ.

Стороны могут условиться об организации других служб.

Статья 9

Между Словенией и Россией допускаются все виды и категории услуг электросвязи, предусмотренные положениями действующих Устава, Конвенции, Административных регламентов и рекомендаций Международного союза электросвязи, если не имеется ограничений, объявленных Сторонами через Международный союз электросвязи.

Статья 10

Стороны будут оказывать содействие друг другу в обеспечении транзита электросвязи на другие страны.

Статья 11

Стороны будут принимать меры по дальнейшему развитию и улучшению всех видов электрической связи.

Статья 12

Стороны составят, в необходимом случае, планы реализации статей 8, 10 и 11 настоящего Соглашения. Они будут согласовываться путем обмена письмами или подписания специальных протоколов.

Статья 13

Стороны могут согласовывать, в необходимых случаях, использование частот радиослужбами, находящимися в их компетенции, с учетом соответствующих законов и правил, действующих в каждой стране. Такое согласование будет проходить путем обмена письмами или подписания отдельных соглашений.

14. člen

Pogodbenici ne bosta sodelovali z organizacijami iz druge pogodbenice, ki se ukvarjajo z nudenjem telekomunikacijskih storitev brez licence, ki jo sicer izda zadevna pogodbenica, in si bosta pomagali pri preprečevanju dejavnosti takih organizacij na svojem ozemlju.

Znanstveno-tehnično sodelovanje

15. člen

Pogodbenici bosta pomagali pri širjenju poslovnih in publicnih stikov med podjetji in strokovnjaki zaradi spoznavanja delovanja telekomunikacijske opreme in telekomunikacijskih podjetij pogodbenic, izmenjave izkušenj in znanstveno-tehničnih informacij s področja poštnih in telekomunikacijskih povezav, pod pogojem, da to ne bo škodovalo pogodbenim oziroma drugim obveznostim pogodbenic.

Tarife, pristojbine in obračuni storitev poštnih in telekomunikacijskih povezav

16. člen

Pri določitvi tarif in pristojbin kot tudi pri sestavljanju računov za storitve poštnih in telekomunikacijskih povezav se uporablja enota »posebne pravice črpanja« (»Special Drawing Rights« – SDR) ali po dogovoru med pogodbenicama druga denarna enota, ki jo določata konvenciji Svetovne poštne zveze in Mednarodne telekomunikacijske zveze.

17. člen

Tarife in pristojbine za storitve poštnih in telekomunikacijskih povezav se določajo po določenih veljavne konvencije in sporazuma o poštnih pošiljkah Svetovne poštne zveze ter konvencije, administrativnih predpisov in priporočil Mednarodne telekomunikacijske zveze.

Ta vprašanja bodo določena s posebnimi sporazumi med ustreznimi mednarodnimi operaterji.

18. člen

Pogodbenici bosta pomagali pri urejanju obračunov za poštne in telekomunikacijske povezave na podlagi mednarodnih dogovorov in priporočil, naštetih v 17. členu tega sporazuma. Plačilo salda računov se obravnava kot tekoča bančna operacija in poteka v skladu z veljavnimi sporazumi, sklenjenimi med Slovenijo in Rusijo, o medsebojnih obračunih in bančnih operacijah.

19. člen

Poštna, telegrafska, telefonska, teleksna in faksimilna zveza za uradne zadeve med pogodbenicama in njunimi podjetji so brezplačne in potekajo praviloma v angleškem jeziku, po dogovoru, v posameznih primerih, pa tudi v ruskem ali francoskem jeziku.

20. člen

V posameznih primerih lahko pogodbenici sprejmeta ukrepe za poenostavitev formalnosti in znižanje tarif v poštnem in telekomunikacijskem prometu med Slovenijo in Rusijo.

Статья 14

Стороны не будут сотрудничать с организациями другой Стороны, осуществляющими деятельность по предоставлению услуг электросвязи без лицензии, выданной соответствующей Стороной, и будут оказывать содействие в прекращении деятельности таких организаций на своей территории.

Научно-техническое сотрудничество

Статья 15

Стороны будут способствовать расширению деловых и профессиональных контактов между предприятиями и специалистами для ознакомления с работой средств связи и предприятий связи обеих Сторон, обмена опытом работы и научно-технической информацией в области почтовой связи и электрической связи при условии, что это не будет наносить ущерба договорным и/или другим обязательствам Сторон.

Тарифы, сборы и расчеты за услуги почтовой и электрической связи

Статья 16

При установлении тарифов и сборов, а также при составлении счетов за услуги почтовой и электрической связи применяется единица »Специальные права заимствования« (СПЗ) или, по согласованию между Сторонами, другая денежная единица, определенная Конвенциями Всемирного почтового союза и Международного союза электросвязи.

Статья 17

Тарифы и сборы за услуги почтовой и электрической связи устанавливаются исходя из положений действующих Конвенции и Соглашения о почтовых посылках Всемирного почтового союза, а также Конвенции, Административных регламентов и рекомендаций Международного союза электросвязи.

Эти вопросы будут определены отдельными Соглашениями между соответствующими международными операторами.

Статья 18

Стороны будут способствовать урегулированию счетов за услуги почтовой и электрической связи на основе Международных договоров и рекомендаций, перечисленных в статье 17 настоящего Соглашения. Оплата сальдо счетов рассматривается как текущая банковская операция и производится в соответствии с действующими соглашениями, заключенными между Словенией и Россией по вопросу взаимных расчетов и банковских операций.

Статья 19

Почтовая, телеграфная, телефонная, телексная и факсимильная связи по служебным вопросам между Сторонами и их предприятиями осуществляются бесплатно и ведутся, как правило, на английском языке, а также по договоренности, в отдельных случаях, на русском или французском языке.

Статья 20

Стороны, в отдельных случаях, могут принимать меры к упрощению формальностей и снижению тарифов в почтовом обмене и обмене электросвязи между Словенией и Россией.

Posebna določila

21. člen

Ta sporazum se sklene za nedoločen čas in začne veljati z datumom zadnjega pisnega obvestila pogodbenic o izpolnitvi notranjepravnih pogojev za njegovo uveljavitev. Ta sporazum velja še šest mesecev od dneva, ko ena od pogodbenic pisno obvesti drugo pogodbenico o svoji nameri, da prekine njegovo veljavnost.

Sklenjeno v Ljubljani, dne 04/04/1995, v dveh izvodih, vsak v slovenskem in ruskem jeziku, pri čemer sta oba enako veljavna.

Za
Ministrstvo za promet in zveze
Republike Slovenije
Igor Umek l.r.

Za
Ministrstvo za zveze
Ruske federacije
Aleksander Sergejevič Krupnov l.r.

Особые положения

Статья 21

Настоящее Соглашение заключается на неопределенный срок и вступает в силу с даты последнего письменного уведомления Сторон о выполнении ими надлежащих процедур в соответствии с национальным законодательством, необходимых для вступления Соглашения в силу. Настоящее Соглашение будет оставаться в силе в течение шести месяцев со дня, когда одна из Сторон письменно уведомит другую Сторону о своем намерении прекратить его действие.

Совершено в Любляне 04 апреля 1995 г. в двух экземплярах, каждый на словенском и русском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.

За
Министерство транспорта и связи
Республики Словении
Игорь Умек с.р.

За
Министерство связи
Российской Федерации
Александр Сергеевич Крупнов с.р.

3. člen

Za izvajanje sporazuma skrbi Ministrstvo za gospodarstvo.

4. člen

Ta uredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije -Mednarodne pogodbe.

Št. 00724-103/2005
Ljubljana, dne 10. novembra 2005
EVA 2005-1811-0039

Vlada Republike Slovenije

Janez Janša l.r.
Predsednik

74. Uredba o ratifikaciji Dodatnega protokola o presaditvi človeških organov in tkiv h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino

Na podlagi prve in tretje alineje petega odstavka 75. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja Vlada Republike Slovenije

U R E D B O**O RATIFIKACIJI DODATNEGA PROTOKOLA O PRESADITVI ČLOVEŠKIH ORGANOV IN TKIV H KONVENCIJI O ČLOVEKOVIH PRAVICAH V ZVEZI Z BIOMICINO**

1. člen

Ratificira se Dodatni protokol o presaditvi človeških organov in tkiv h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino, sklenjen v Strasbourgu 24. januarja 2002.

2. člen

Besedilo protokola se v izvorniku v angleškem jeziku ter v prevodu v slovenskem jeziku glasi:

**ADDITIONAL PROTOCOL
TO THE CONVENTION ON HUMAN RIGHTS
AND BIOMEDICINE CONCERNING
TRANSPLANTATION OF ORGANS AND TISSUES
OF HUMAN ORIGIN**

Strasbourg, 24.I.2002

Preamble

The member States of the Council of Europe, the other States and the European Community signatories to this Additional Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Application of Biology and Medicine (hereinafter referred to as "Convention on Human Rights and Biomedicine"),

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members and that one of the methods by which this aim is pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Considering that the aim of the Convention on Human Rights and Biomedicine, as defined in Article 1, is to protect the dignity and identity of all human beings and guarantee everyone, without discrimination, respect for their integrity and other rights and fundamental freedoms with regard to the application of biology and medicine;

Considering that progress in medical science, in particular in the field of organ and tissue transplantation, contributes to saving lives or greatly improving their quality;

Considering that transplantation of organs and tissues is an established part of the health services offered to the population;

Considering that, in view of the shortage of organs and tissues, appropriate action should be taken to increase organ and tissue donation, in particular by informing the public of the importance of organ and tissue transplantation and by promoting European co-operation in this field;

Considering moreover the ethical, psychological and socio-cultural problems inherent in the transplantation of organs and tissues;

Considering that the misuse of organ and tissue transplantation may lead to acts endangering human life, well being or dignity;

Considering that organ and tissue transplantation should take place under conditions protecting the rights and freedoms of donors, potential donors and recipients of organs and tissues and that institutions must be instrumental in ensuring such conditions;

**DODATNI PROTOKOL
O PRESADITVI ČLOVEŠKIH ORGANOV IN TKIV
H KONVENCIJI O ČLOVEKOVIH PRAVICAH V
ZVEZI Z BIOMICINO**

Strasbourg, 24.I.2002

Preambula

Države članice Sveta Evrope, druge države in Evropska skupnost, podpisnice tega dodatnega protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja v zvezi z uporabo biologije in medicine (v nadaljnjem besedilu imenovane »Konvencija o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino«), so se

ob upoštevanju, da je cilj Sveta Evrope tesneje povezati svoje članice in da je eden od načinov za doseganje tega cilja ohranjanje in nadaljnje uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

ob upoštevanju, da je cilj Konvencije o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino, kot je opredeljen v 1. členu, varovati dostojanstvo in identiteto vseh ljudi in vsakomur brez razlikovanja jamčiti spoštovanje njegove nedotakljivosti in druge pravice ter temeljne svoboščine v zvezi z uporabo biologije in medicine;

ob upoštevanju, da napredek medicinske znanosti, zlasti na področju presajanja organov in tkiv, prispeva k reševanju življenj ali bistveno boljšemu življenju;

ob upoštevanju, da je presaditev organov in tkiv uveljavljen del zdravstvenih storitev, ki so na voljo prebivalstvu;

ob upoštevanju, da je zaradi pomanjkanja organov in tkiv treba sprejeti primerne ukrepe, s katerimi bi povečali darovanje organov in tkiv, predvsem s seznanjanjem javnosti s pomembnostjo presajanja organov in tkiv in s spodbujanjem evropskega sodelovanja na tem področju;

tudi ob upoštevanju etičnih, psiholoških in socialno-kulturnih vprašanj, povezanih s presajanjem organov in tkiv;

ob upoštevanju, da bi neustrezna uporaba presajanja organov in tkiv lahko privedla do dejanj, ki bi ogrozila človekovo življenje, blaginjo ali dostojanstvo;

ob upoštevanju, da bi presajanje organov in tkiv moralo potekati v razmerah, v katerih so zavarovane pravice in svoboščine darovalcev, možnih darovalcev in prejemnikov organov in tkiv in da morajo ustanove pomagati pri zagotavljanju takih razmer;

Recognising that, in facilitating the transplantation of organs and tissues in the interest of patients in Europe, there is a need to protect individual rights and freedoms and to prevent the commercialisation of parts of the human body involved in organ and tissue procurement, exchange and allocation activities;

Taking into account previous work of the Committee of Ministers and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe in this field;

Resolving to take such measures as are necessary to safeguard human dignity and the rights and fundamental freedoms of the individual with regard to organ and tissue transplantation,

Have agreed as follows:

Chapter I – Object and scope

Article 1 – Object

Parties to this Protocol shall protect the dignity and identity of everyone and guarantee, without discrimination, respect for his or her integrity and other rights and fundamental freedoms with regard to transplantation of organs and tissues of human origin.

Article 2 – Scope and definitions

1 This Protocol applies to the transplantation of organs and tissues of human origin carried out for therapeutic purposes.

2 The provisions of this Protocol applicable to tissues shall apply also to cells, including haematopoietic stem cells.

3 The Protocol does not apply:

- a to reproductive organs and tissue;
- b to embryonic or foetal organs and tissues;
- c to blood and blood derivatives.

4 For the purposes of this Protocol:

- the term "transplantation" covers the complete process of removal of an organ or tissue from one person and implantation of that organ or tissue into another person, including all procedures for preparation, preservation and storage;
- subject to the provisions of Article 20, the term "removal" refers to removal for the purposes of implantation.

Chapter II – General provisions

Article 3 – Transplantation system

Parties shall guarantee that a system exists to provide equitable access to transplantation services for patients.

Subject to the provisions of Chapter III, organs and, where appropriate, tissues shall be allocated only among patients on an official waiting list, in conformity with transparent, objective and duly justified rules according to medical criteria. The persons or bodies responsible for the allocation decision shall be designated within this framework.

In case of international organ exchange arrangements, the procedures must also ensure justified, effective distribution across the participating countries in a manner that takes into account the solidarity principle within each country.

The transplantation system shall ensure the collection and recording of the information required to ensure traceability of organs and tissues.

Article 4 – Professional standards

Any intervention in the field of organ or tissue transplantation must be carried out in accordance with relevant professional obligations and standards.

zavedajoč se, da je ob pospeševanju presajanja organov in tkiv v korist bolnikov v Evropi treba zaščititi pravice in svoboščine posameznika in preprečiti trgovanje z deli človeškega telesa pri pridobivanju, izmenjavi in dodeljevanju organov in tkiv;

ob upoštevanju predhodnega dela Odbora ministrov in Parlamentarne skupščine Sveta Evrope na tem področju;

odločene, da v zvezi s presajanjem organov in tkiv sprejmejo ukrepe, potrebne za zaščito človeškega dostojanstva ter temeljnih pravic in svoboščin posameznika,

sporazumele o naslednjem:

I. poglavje – Predmet in področje uporabe

1. člen – Predmet

Pogodbenice tega protokola ščitijo dostojanstvo in identiteto vsakogar in vsakomur brez razlikovanja jamčijo spoštovanje njegove nedotakljivosti ter druge pravice in temeljne svoboščine v zvezi s presaditvijo človeških organov in tkiv.

2. člen – Področje uporabe in opredelitve

1. Protokol se nanaša na presajanje človeških organov in tkiv, ki se izvaja v zdravstvene namene.

2. Določbe protokola, ki se uporabljajo za tkiva, se uporabljajo tudi za celice, ki vključujejo krvotvorne matične celice.

3. Protokol ne velja za:

- a. reproduktivne organe in tkiva,
- b. organe in tkiva zarodkov in plodov
- c. kri in krvne pripravke.

4. Pri tem protokolu:

- izraz »presaditev« obsega celoten postopek odvzema organa ali tkiva pri neki osebi in presaditev takega organa ali tkiva na drugo osebo in vključuje vse postopke v zvezi s pripravo, konzerviranjem in shranjevanjem;

- ob upoštevanju določb 20. člena se izraz »odvzem« nanaša na odvzem zaradi presaditve.

II. poglavje – Splošne določbe

3. člen – Sistem presaditve

Pogodbenice jamčijo, da obstaja sistem, ki zagotavlja vsem bolnikom pravičen dostop do storitev presaditve.

Ob upoštevanju določb III. poglavja se organi in, kjer je primerno, tkiva dodeljujejo samo bolnikom, ki so na uradnem seznamu čakanja na organe, v skladu z jasnimi, objektivnimi in primerno utemeljenimi pravili medicinskih meril. Osebe ali organi, odgovorni za odločanje o dodelitvi, so imenovani v tem okviru.

Pri mednarodnih dogovorih o izmenjavi organov morajo postopki tudi zagotoviti utemeljeno in učinkovito razdeljevanje med državami udeleženkami ob upoštevanju načela solidarnosti znotraj vsake države.

Sistem presaditve zagotavlja zbiranje in zapisovanje potrebnih podatkov, ki zagotavljajo sledljivost organov in tkiv.

4. člen – Poklicne norme

Vsak poseg na področju presajanja organov ali tkiv mora biti izveden v skladu z ustreznimi poklicnimi dolžnostmi in normami.

Article 5 – Information for the recipient

The recipient and, where appropriate, the person or body providing authorisation for the implantation shall beforehand be given appropriate information as to the purpose and nature of the implantation, its consequences and risks, as well as on the alternatives to the intervention.

Article 6 – Health and safety

All professionals involved in organ or tissue transplantation shall take all reasonable measures to minimise the risks of transmission of any disease to the recipient and to avoid any action which might affect the suitability of an organ or tissue for implantation.

Article 7 – Medical follow-up

Appropriate medical follow-up shall be offered to living donors and recipients after transplantation.

Article 8 – Information for health professionals and the public

Parties shall provide information for health professionals and for the public in general on the need for organs and tissues. They shall also provide information on the conditions relating to removal and implantation of organs and tissues, including matters relating to consent or authorisation, in particular with regard to removal from deceased persons.

Chapter III – Organ and tissue removal from living persons**Article 9 – General rule**

Removal of organs or tissue from a living person may be carried out solely for the therapeutic benefit of the recipient and where there is no suitable organ or tissue available from a deceased person and no other alternative therapeutic method of comparable effectiveness.

Article 10 – Potential organ donors

Organ removal from a living donor may be carried out for the benefit of a recipient with whom the donor has a close personal relationship as defined by law, or, in the absence of such relationship, only under the conditions defined by law and with the approval of an appropriate independent body.

Article 11 – Evaluation of risks for the donor

Before organ or tissue removal, appropriate medical investigations and interventions shall be carried out to evaluate and reduce physical and psychological risks to the health of the donor.

The removal may not be carried out if there is a serious risk to the life or health of the donor.

Article 12 – Information for the donor

The donor and, where appropriate, the person or body providing authorisation according to Article 14, paragraph 2, of this Protocol, shall beforehand be given appropriate information as to the purpose and nature of the removal as well as on its consequences and risks.

They shall also be informed of the rights and the safeguards prescribed by law for the protection of the donor. In particular, they shall be informed of the right to have access to independent advice about such risks by a health professional having appropriate experience and who is not involved in the organ or tissue removal or subsequent transplantation procedures.

5. člen – Obveščanje prejemnika

Prejemnik in, kjer je primerno, oseba ali organ, ki pri skrbi dovoljenje za vsaditev, prejmejo predhodno ustrezno obvestilo o namenu in vrsti vsaditve, njenih posledicah in nevarnostih kot tudi o drugih možnih načinih zdravljenja.

6. člen – Zdravje in varnost

Vsi strokovnjaki, vključeni v presaditev organov ali tkiv, sprejmejo vse razumne ukrepe, da bi čim bolj zmanjšali nevarnost prenosa kakršne koli bolezni na prejemnika in da bi se izognili vsakemu dejanju, ki bi lahko škodilo ustreznosti organa ali tkiva za presaditev.

7. člen – Zdravstveni nadzor

Po presaditvi se živim dajalcem in prejemnikom zagotovi ustrezen zdravstveni nadzor.

8. člen – Obveščanje zdravstvenih strokovnjakov in javnosti

Pogodbenice obveščajo zdravstvene strokovnjake in širšo javnost o potrebah po organih in tkivih. Seznanjajo jih tudi s pogoji, ki se nanašajo na odvzem in vsaditev organov in tkiv, vključno z zadevami, ki se nanašajo na privolitev ali dovoljenje, zlasti ko gre za odvzem pri umrlih osebah.

III. poglavje – Odvzem organov in tkiv pri živih osebah**9. člen – Splošno pravilo**

Organi ali tkiva se smejo odvzeti živemu darovalcu samo zaradi zdravljenja prejemnika in če ni na voljo primerne organa ali tkiva umrle osebe niti nobenega drugega možnega primerljivo učinkovitega načina zdravljenja.

10. člen – Možni darovalci organov

Organ se sme odvzeti živemu darovalcu v korist prejemnika, s katerim je darovalec v tesnem osebnem razmerju, opredeljenim z zakonom, če pa takega razmerja ni, pa le pod pogoji, ki so opredeljeni z zakonom in z odobritvijo ustreznega neodvisnega organa.

11. člen – Ocena nevarnosti za darovalca

Pred odvzemom organa ali tkiva se opravijo primerne medicinske preiskave in posegi, s katerimi se ocenijo in zmanjšajo fizične in psihološke nevarnosti za zdravje darovalca.

Odvzema ni mogoče opraviti, če sta življenje ali zdravje darovalca izpostavljena resni nevarnosti.

12. člen – Obvestitev darovalca

Darovalec in, kjer je primerno, oseba ali organ, ki pri skrbi dovoljenje v skladu z 2. odstavkom 14. člena tega protokola, prejmejo predhodno ustrezno obvestilo o namenu in vrsti odvzema kot tudi o njegovih posledicah in nevarnostih.

Obveščeni so tudi o pravicah in jamstvih, ki jih predpisuje zakon v zvezi z zaščito darovalca. Posebej so obveščeni o pravici, da si o teh nevarnostih pridobijo neodvisno mnenje zdravstvenega strokovnjaka, ki ima primerne izkušnje in ki ni vključen v odvzem organa ali tkiva ali v poznejši postopek presaditve.

Article 13 – Consent of the living donor

Subject to Articles 14 and 15 of this Protocol, an organ or tissue may be removed from a living donor only after the person concerned has given free, informed and specific consent to it either in written form or before an official body.

The person concerned may freely withdraw consent at any time.

Article 14 – Protection of persons not able to consent to organ or tissue removal

1 No organ or tissue removal may be carried out on a person who does not have the capacity to consent under Article 13 of this Protocol.

2 Exceptionally, and under the protective conditions prescribed by law, the removal of regenerative tissue from a person who does not have the capacity to consent may be authorised provided the following conditions are met:

- i there is no compatible donor available who has the capacity to consent;
- ii the recipient is a brother or sister of the donor;
- iii the donation has the potential to be life-saving for the recipient;
- iv the authorisation of his or her representative or an authority or a person or body provided for by law has been given specifically and in writing and with the approval of the competent body;
- v the potential donor concerned does not object.

Article 15 – Cell removal from a living donor

The law may provide that the provisions of Article 14, paragraph 2, indents ii and iii, shall not apply to cells insofar as it is established that their removal only implies minimal risk and minimal burden for the donor.

Chapter IV – Organ and tissue removal from deceased persons**Article 16 – Certification of death**

Organs or tissues shall not be removed from the body of a deceased person unless that person has been certified dead in accordance with the law.

The doctors certifying the death of a person shall not be the same doctors who participate directly in removal of organs or tissues from the deceased person, or subsequent transplantation procedures, or having responsibilities for the care of potential organ or tissue recipients.

Article 17 – Consent and authorisation

Organs or tissues shall not be removed from the body of a deceased person unless consent or authorisation required by law has been obtained.

The removal shall not be carried out if the deceased person had objected to it.

Article 18 – Respect for the human body

During removal the human body must be treated with respect and all reasonable measures shall be taken to restore the appearance of the corpse.

Article 19 – Promotion of donation

Parties shall take all appropriate measures to promote the donation of organs and tissues.

13. člen – Privolitev živega darovalca

Ob upoštevanju 14. in 15. člena protokola se organ ali tkivo lahko odvzame živemu darovalcu šele potem, ko je bila oseba, ki jo to zadeva, o odvzemu poučena in je vanj izrecno in prostovoljno privolila, bodisi v pisni obliki ali pred uradnim organom.

Oseba, ki jo to zadeva, lahko privolitev kadar koli svobodno prekliče.

14. člen – Varstvo oseb, ki niso sposobne privoliti v odvzem organa ali tkiva

1. Noben organ ali tkivo se ne sme odvzeti osebi, ki ni sposobna privoliti v skladu s 13. členom tega protokola.

2. Izjemoma in pod varovalnimi pogoji, ki jih predpisuje zakon, se lahko dovoli odvzem obnovljivega tkiva osebi, ki ni sposobna privoliti, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- i. da ni na voljo nobenega biološko ustreznega darovalca, ki je sposoben privoliti;
- ii. da je prejemnik brat ali sestra darovalca;
- iii. da gre za darovanje, ki lahko reši življenje prejemnika;
- iv. da je bilo dano dovoljenje zastopnika te osebe ali zavoda ali osebe ali organa posebej za ta namen in v pisni obliki, kot predpisuje zakon, in z odobritvijo pristojnega telesa;
- v. da možni darovalec, ki ga to zadeva, ne nasprotuje.

15. člen – Odvzem celice pri živem darovalcu

Zakon lahko določi, da se določbe iz ii. in iii. alinee 2. odstavka 14. člena ne nanašajo na celice, če se ugotovi, da njihov odvzem pomeni za darovalca le minimalno nevarnost in minimalno žrtev.

IV. poglavje – Odvzem organov in tkiv pri umrlih osebah**16. člen – Ugotovitev smrti**

Organi ali tkiva se odvzamejo iz telesa umrle osebe samo takrat, če je ugotovljena smrt te osebe v skladu z zakonom.

Zdravniki, ki ugotovijo smrt te osebe, ne smejo biti isti zdravniki, ki bodo neposredno udeleženi pri odvzemu organov ali tkiv umrle osebe ali v poznejših postopkih presaditve ali če so odgovorni za zdravljenje možnih prejemnikov organov ali tkiv.

17. člen – Privolitev in dovoljenje

Organi ali tkiva se smejo odvzeti iz telesa umrle osebe samo takrat, če sta pridobljena privolitev ali dovoljenje, zahtevana z zakonom.

Odvzem se ne more izvršiti, če je umrla oseba temu nasprotovala.

18. člen – Spoštovanje človeškega telesa

Med odvzemom je treba človeško telo obravnavati spoštljivo in storiti vse potrebno v mejah možnosti, da se truplu vrne prvoten videz.

19. člen – Spodbujanje darovanja organov in tkiv

Pogodbenice sprejmejo vse primerne ukrepe za spodbujanje darovanja organov in tkiv.

Chapter V – Implantation of an organ or tissue removed for a purpose other than donation for implantation**Article 20 – Implantation of an organ or tissue removed for a purpose other than donation for implantation**

1 When an organ or tissue is removed from a person for a purpose other than donation for implantation, it may only be implanted if the consequences and possible risks have been explained to that person and his or her informed consent, or appropriate authorisation in the case of a person not able to consent, has been obtained.

2 All the provisions of this Protocol apply to the situations referred to in paragraph 1, except for those in Chapter III and IV.

Chapter VI – Prohibition of financial gain**Article 21 – Prohibition of financial gain**

1 The human body and its parts shall not, as such, give rise to financial gain or comparable advantage.

The aforementioned provision shall not prevent payments which do not constitute a financial gain or a comparable advantage, in particular:

- compensation of living donors for loss of earnings and any other justifiable expenses caused by the removal or by the related medical examinations;
- payment of a justifiable fee for legitimate medical or related technical services rendered in connection with transplantation;
- compensation in case of undue damage resulting from the removal of organs or tissues from living persons.

2 Advertising the need for, or availability of, organs or tissues, with a view to offering or seeking financial gain or comparable advantage, shall be prohibited.

Article 22 – Prohibition of organ and tissue trafficking

Organ and tissue trafficking shall be prohibited.

Chapter VII – Confidentiality**Article 23 – Confidentiality**

1 All personal data relating to the person from whom organs or tissues have been removed and those relating to the recipient shall be considered to be confidential. Such data may only be collected, processed and communicated according to the rules relating to professional confidentiality and personal data protection.

2 The provisions of paragraph 1 shall be interpreted without prejudice to the provisions making possible, subject to appropriate safeguards, the collection, processing and communication of the necessary information about the person from whom organs or tissues have been removed or the recipient(s) of organs and tissues in so far as this is required for medical purposes, including traceability, as provided for in Article 3 of this Protocol.

Chapter VIII – Infringements of the provisions of the Protocol**Article 24 – Infringements of rights or principles**

Parties shall provide appropriate judicial protection to prevent or to put a stop to an unlawful infringement of the rights and principles set forth in this Protocol at short notice.

V. poglavje – Presaditev organa ali tkiva, odvzetega za drug namen kot za darovanje za presaditev**20. člen – Presaditev organa ali tkiva, odvzetega za drug namen kot za darovanje za presaditev**

1. Ko se osebi odvzame organ ali tkivo za drug namen kot za darovanje za presaditev, se ta organ ali tkivo sme vsaditi samo, če je bila ta oseba poučena o posledicah in možnih tveganjih in če je bila pridobljena njena poučena privolitev oziroma ustrezno dovoljenje, če gre za osebo, ki ni sposobna privoliti.

2. Vse določbe tega protokola se nanašajo na okoliščine, navedene v 1. poglavju razen tistih, navedenih v III. in IV. poglavju.

VI. poglavje – Prepoved pridobivanja premoženjske koristi**21. člen – Prepoved pridobivanja premoženjske koristi**

1. Človeško telo in njegovi deli sami po sebi ne smejo biti predmet pridobivanja premoženjske koristi ali primerljive koristi.

Prej omenjena določba ne preprečuje plačil, ki ne pomenijo premoženjske koristi ali primerljive koristi, zlasti:

- nadomestil živim darovalcem za izgubo zaslužka in vseh drugih utemeljenih stroškov, nastalih zaradi odvzema ali s tem povezanih zdravniških pregledov;
- plačila upravičenih stroškov za izvedbo zakonitih medicinskih ali sorodnih tehničnih storitev, opravljenih v zvezi s presaditvijo;
- odškodnine za neupravičeno škodo, nastalo zaradi odvzema organov ali tkiv pri živih osebah.

2. Prepovedano je oglaševanje potreb po organih ali tkivih oziroma njihove razpoložljivosti z namenom ponujanja ali iskanja premoženjske koristi ali primerljive koristi.

22. člen – Prepoved trgovanja z organi in tkivi

Trgovanje z organi in tkivi je prepovedano.

VII. poglavje – Zaupnost**23. člen – Zaupnost**

1. Vsi osebni podatki, ki se nanašajo na osebo, ki so ji bili odvzeti organi ali tkiva in tisti, ki se nanašajo na prejemnika, veljajo za zaupne. Takšni podatki se lahko zbirajo, obdelujejo in sporočajo samo v skladu s pravili, ki se nanašajo na poklicno zaupnost in na varstvo osebnih podatkov.

2. Določb 1. odstavka se ne razume na škodo določb, ki ob primernih jamstvih omogočajo zbiranje, obdelavo in sporočanje potrebnih podatkov o osebi, ki so ji bili odvzeti organi ali tkiva ali o prejemniku oziroma prejemnikih organov in tkiv, če je to potrebno iz medicinskih razlogov, vključno zaradi sledljivosti, kot je predvideno v 3. členu tega protokola.

VIII. poglavje – Kršenje določb protokola**24. člen – Kršenje pravic ali načel**

Pogodbenice zagotavljajo primerno sodno varstvo za takojšnjo preprečitev ali ustavitev nezakonitega kršenja pravic in načel, navedenih v tem protokolu.

Article 25 – Compensation for undue damage

The person who has suffered undue damage resulting from transplantation procedures is entitled to fair compensation according to the conditions and procedures prescribed by law.

Article 26 – Sanctions

Parties shall provide for appropriate sanctions to be applied in the event of infringement of the provisions contained in this Protocol.

Chapter IX – Co-operation between Parties**Article 27 – Co-operation between Parties**

Parties shall take appropriate measures to ensure that there is efficient co-operation between them on organ and tissue transplantation, *inter alia* through information exchange.

In particular, they shall undertake appropriate measures to facilitate the rapid and safe transportation of organs and tissues to and from their territory.

Chapter X – Relation between this Protocol and the Convention, and re-examination of the Protocol**Article 28 – Relation between this Protocol and the Convention**

As between the Parties, the provisions of Articles 1 to 27 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention on Human Rights and Biomedicine, and all the provisions of that Convention shall apply accordingly.

Article 29 – Re-examination of the Protocol

In order to monitor scientific developments, the present Protocol shall be examined within the Committee referred to in Article 32 of the Convention on Human Rights and Biomedicine no later than five years from the entry into force of this Protocol and thereafter at such intervals as the Committee may determine.

Chapter XI – Final clauses**Article 30 – Signature and ratification**

This Protocol shall be open for signature by Signatories to the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A Signatory may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has previously or simultaneously ratified, accepted or approved the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 31 – Entry into force

1 This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which five States, including at least four member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 30.

2 In respect of any Signatory which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 32 – Accession

1 After the entry into force of this Protocol, any State which has acceded to the Convention may also accede to this Protocol.

25. člen – Odškodnina za neupravičeno škodo

Oseba, ki je zaradi postopka presaditve utrpela neupravičeno škodo, ima pod pogoji in na način, ki ga določa zakon, pravico do pravične odškodnine.

26. člen – Sankcije

Pogodbenice predvidijo ustrezne sankcije, ki jih je treba uporabiti, če se kršijo določbe tega protokola.

IX. poglavje – Sodelovanje med pogodbenicami**27. člen – Sodelovanje med pogodbenicami**

Pogodbenice sprejmejo primerne ukrepe, s katerimi zagotovijo učinkovito medsebojno sodelovanje na področju presajanja organov in tkiv, med drugim z izmenjavo podatkov.

Posebej sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi bodo olajšale hiter in varen prevoz organov in tkiv na njihovo ozemlje in iz njega.

X. poglavje – Razmerje med tem protokolom in konvencijo ter ponovna presoja protokola**28. člen – Razmerje med tem protokolom in konvencijo**

Pogodbenice štejejo določbe 1. do 27. člena tega protokola kot dodatne člene h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino, pri čemer se vse določbe te konvencije ustrezno uporabljajo.

29. člen – Ponovna presoja protokola

Da bi sledili razvoju znanosti, bo odbor, imenovan v 32. členu Konvencije o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino, ponovno presodil ustreznost protokola najpozneje pet let po začetku njegove veljavnosti, nato pa v takih presledkih, kot bo določil odbor.

XI. poglavje – Končne določbe**30. člen – Podpis in ratifikacija**

Ta protokol je na voljo za podpis podpisnicam konvencije. Treba ga je ratificirati, sprejeti ali odobriti. Podpisnica ne sme ratificirati, sprejeti ali odobriti tega protokola, če ni pred tem ali sočasno ratificirala, sprejela ali odobrila konvencije. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi so shranjene pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

31. člen – Začetek veljavnosti

1. Protokol začne veljati prvi dan meseca, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po dnevu, ko je pet držav, od katerih so najmanj štiri države članice Sveta Evrope, privolilo, da jih protokol zavezuje v skladu z določbami 30. člena.

2. Za vsako podpisnico, ki pozneje privoli, da jo protokol zavezuje, začne ta veljati prvi dan meseca, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po dnevu vložitve njene listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi.

32. člen – Pristop

1. Po začetku veljavnosti protokola lahko vsaka država, ki je pristopila h konvenciji, pristopi tudi k temu protokolu.

2. Accession shall be effected by the deposit with the Secretary General of the Council of Europe of an instrument of accession which shall take effect on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of its deposit.

Article 33 – Denunciation

1. Any Party may at any time denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2. Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 34 – Notification

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the European Community, any Signatory, any Party and any other State which has been invited to accede to the Convention of:

- a. any signature;
- b. the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c. any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 31 and 32;
- d. any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 24th day of January 2002, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which have participated in the elaboration of this Protocol, to any State invited to accede to the Convention and to the European Community.

2. Pristop se opravi z vložitvijo pristopne listine pri generalnem sekretarju Sveta Evrope, ki začne veljati prvi dan meseca, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po dnevu njene vložitve.

33. člen – Odpoved

1. Vsaka pogodbenica lahko protokol kadar koli odpove z notifikacijo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Taka odpoved začne veljati prvi dan meseca, ki sledi izteku trimesečnega obdobja po dnevu, ko je generalni sekretar prejel tako notifikacijo.

34. člen – Notifikacija

Generalni sekretar Sveta Evrope uradno obvesti države članice Sveta Evrope, Evropsko skupnost, vsako podpisnico, vsako pogodbenico in vsako drugo državo, ki je bila povabljen, da pristopi h konvenciji, o:

- a. vsakem podpisu,
- b. vložitvi vsake listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu,
- c. vsakem datumu začetka veljavnosti protokola v skladu z 31. in 32. členom,
- d. vsakem drugem dejanju, notifikaciji ali obvestilu v zvezi s tem protokolom.

V potrditev tega so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblašeni, podpisali ta protokol.

Sklenjeno v Strasbourgu 24. januarja 2002, v angleščini in francoščini, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni, v enem samem izvodu, ki je shranjen v arhivu Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjeno kopijo vsaki državi članici Sveta Evrope, državam nečlanicam, ki so sodelovale pri pripravi tega protokola, vsaki državi, ki je bila povabljen, da pristopi h konvenciji, in Evropski skupnosti.

3. člen

Za izvajanje protokola skrbi Ministrstvo za zdravje.

4. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 00724-104/2005/4
Ljubljana, dne 17. novembra 2005
EVA 2005-1811-0034

Vlada Republike Slovenije

Janez Janša l.r.
Predsednik

75. Uredba o ratifikaciji Dodatnega protokola h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino glede biomedicinskih raziskav

Na podlagi prve in tretje alineje petega odstavka 75. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) izdaja Vlada Republike Slovenije

U R E D B O**O RATIFIKACIJI DODATNEGA PROTOKOLA H KONVENCIJI O ČLOVEKOVIH PRAVICAH V ZVEZI Z BIOMICINO GLEDE BIOMICINSKIH RAZISKAV**

1. člen

Ratificira se Dodatni protokol h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino glede biomedicinskih raziskav, sestavljen v Strasbourgu 25. januarja 2005.

2. člen

Besedilo protokola se v izvorniku v angleškem jeziku ter v prevodu v slovenskem jeziku glasi:

**ADDITIONAL PROTOCOL
TO THE CONVENTION ON HUMAN RIGHTS AND
BIOMICINE, CONCERNING BIOMICINAL
RESEARCH**

Strasbourg, 25.1.2005

Preamble

The member States of the Council of Europe, the other States and the European Community signatories to this Additional Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Dignity of the Human Being with regard to the Application of Biology and Medicine (hereinafter referred to as "the Convention"),

Considering that the aim of the Council of Europe is the achievement of greater unity between its members and that one of the methods by which this aim is pursued is the maintenance and further realisation of human rights and fundamental freedoms;

Considering that the aim of the Convention, as defined in Article 1, is to protect the dignity and identity of all human beings and guarantee everyone, without discrimination, respect for their integrity and other rights and fundamental freedoms with regard to the application of biology and medicine;

Considering that progress in medical and biological sciences, in particular advances obtained through biomedical research, contributes to saving lives and improving quality of life;

Conscious of the fact that the advancement of biomedical science and practice is dependent on knowledge and discovery which necessitates research on human beings;

Stressing that such research is often transdisciplinary and international;

Taking into account national and international professional standards in the field of biomedical research and the previous work of the Committee of Ministers and the Parliamentary Assembly of the Council of Europe in this field;

Convinced that biomedical research that is contrary to human dignity and human rights should never be carried out;

Stressing the paramount concern to be the protection of the human being participating in research;

Affirming that particular protection shall be given to human beings who may be vulnerable in the context of research;

Recognising that every person has a right to accept or refuse to undergo biomedical research and that no one should be forced to undergo such research;

Resolving to take such measures as are necessary to safeguard human dignity and the fundamental rights and freedoms of the individual with regard to biomedical research,

Have agreed as follows:

**DODATNI PROTOKOL
H KONVENCIJI O ČLOVEKOVIH PRAVICAH V
ZVEZI Z BIOMICINO GLEDE BIOMICINSKIH
RAZISKAV**

Strasbourg, 25.1.2005

Preambula

Države članice Sveta Evrope, druge države in Evropska skupnost, podpisnice tega dodatnega protokola h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja v zvezi z uporabo biologije in medicine (v nadaljnjem besedilu »konvencija«) so se,

ker je cilj Sveta Evrope ustvariti večjo enotnost med njegovimi članicami in ker je eden od načinov za uresničevanje tega cilja ohranjanje in nadaljnje uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

ob upoštevanju, da je cilj konvencije, kakor je opredeljen v 1. členu, varovati dostojanstvo in identiteto vseh človeških bitij ter vsakomur brez razlikovanja jamčiti spoštovanje njegove duševne in telesne nedotakljivosti ter drugih pravic in temeljnih svoboščin v zvezi z uporabo biologije in medicine;

ker napredek v medicinskih in bioloških znanostih, zlasti napredek, dosežen z biomedicinskimi raziskavami, prispeva k reševanju življenj in izboljšanju kakovosti življenja;

ob zavedanju, da je napredek biomedicinske znanosti in prakse odvisen od znanja in odkritij, ki zahtevajo raziskave na človeških bitjih;

ob poudarjanju, da so take raziskave pogosto transdisciplinarne in mednarodne;

ob upoštevanju državnih in mednarodnih strokovnih standardov na področju biomedicinskih raziskav in preteklega dela Odbora ministrov in Parlamentarne skupščine Sveta Evrope na tem področju;

v prepričanju, da se biomedicinske raziskave, ki so v nasprotju s človekovim dostojanstvom in človekovimi pravicami, nikoli ne bi smele izvajati;

ob poudarjanju, da je najpomembnejša skrb varstvo človeškega bitja, ki sodeluje pri raziskavi;

ob potrditvi, da se posebno varstvo nameni človeškim bitjem, ki bi lahko bila zaradi raziskave ranljiva;

v spoznanju, da ima vsaka oseba pravico sprejeti ali zavrniti biomedicinsko raziskavo na sebi in da se ne sme nikogar prisiliti, da sodeluje pri taki raziskavi;

odločene, da v zvezi z biomedicinskimi raziskavami sprejmejo ukrepe, potrebne za zaščito človekovega dostojanstva ter temeljnih pravic in svoboščin posameznika, sporazumele o naslednjem:

CHAPTER I – Object and scope**Article 1 – Object and purpose**

Parties to this Protocol shall protect the dignity and identity of all human beings and guarantee everyone, without discrimination, respect for their integrity and other rights and fundamental freedoms with regard to any research involving interventions on human beings in the field of biomedicine.

Article 2 – Scope

1 This Protocol covers the full range of research activities in the health field involving interventions on human beings.

2 This Protocol does not apply to research on embryos *in vitro*. It does apply to research on fetuses and embryos *in vivo*.

3 For the purposes of this Protocol, the term "intervention" includes:

- i a physical intervention, and
- ii any other intervention in so far as it involves a risk to the psychological health of the person concerned.

CHAPTER II – General provisions**Article 3 – Primacy of the human being**

The interests and welfare of the human being participating in research shall prevail over the sole interest of society or science.

Article 4 – General rule

Research shall be carried out freely, subject to the provisions of this Protocol and the other legal provisions ensuring the protection of the human being.

Article 5 – Absence of alternatives

Research on human beings may only be undertaken if there is no alternative of comparable effectiveness.

Article 6 – Risks and benefits

1 Research shall not involve risks and burdens to the human being disproportionate to its potential benefits.

2 In addition, where the research does not have the potential to produce results of direct benefit to the health of the research participant, such research may only be undertaken if the research entails no more than acceptable risk and acceptable burden for the research participant. This shall be without prejudice to the provision contained in Article 15 paragraph 2, sub-paragraph ii for the protection of persons not able to consent to research.

Article 7 – Approval

Research may only be undertaken if the research project has been approved by the competent body after independent examination of its scientific merit, including assessment of the importance of the aim of research, and multidisciplinary review of its ethical acceptability.

Article 8 – Scientific quality

Any research must be scientifically justified, meet generally accepted criteria of scientific quality and be carried out in accordance with relevant professional obligations and standards under the supervision of an appropriately qualified researcher.

I. POGLAVJE – Cilj in področje uporabe**1. člen – Cilj in namen**

Pogodbenice tega protokola varujejo dostojanstvo in identiteto vseh človeških bitij ter vsakomur brez razlikovanja jamčijo spoštovanje njegove duševne in telesne nedotakljivosti ter drugih pravic in temeljnih svoboščin v zvezi z vsemi biomedicinskimi raziskavami, ki vključujejo posege na človeških bitjih.

2. člen – Področje uporabe

1. Ta protokol ureja vse raziskovalne dejavnosti na področju varovanja zdravja, ki vključujejo posege na človeških bitjih.

2. Ta protokol se ne uporablja za raziskave na zarodkih *in vitro*. Uporablja se za raziskave na plodu in zarodku *in vivo*.

3. V tem protokolu izraz »poseg« pomeni:

- i. fizični poseg in
- ii. kateri koli drug poseg, če vključuje tveganje za psihično zdravje osebe.

II. POGLAVJE – Splošne določbe**3. člen – Prvenstvo človeškega bitja**

Koristi in skrb za človeško bitje, ki sodeluje pri raziskavi, prevladajo nad izključno koristjo družbe ali znanosti.

4. člen – Splošno pravilo

Raziskovanje je svobodno ob upoštevanju določb tega protokola in drugih pravnih določb, ki zagotavljajo varstvo človeškega bitja.

5. člen – Odsotnost drugih možnosti

Raziskave na človeških bitjih se smejo opravljati le, če takih raziskav ni mogoče nadomestiti z drugimi, podobno uspešnimi raziskavami.

6. člen – Tveganja in koristi

1. Raziskava ne sme vključevati tveganj in obremenitev za človeško bitje, ki so v nesorazmerju z mogočimi koristmi.

2. Kadar od izsledkov raziskave poleg tega ni mogoče pričakovati neposredne koristi za zdravje udeleženca raziskave, se sme raziskava opraviti le, če ne povzroči tveganja in obremenitve, ki sta večja od sprejemljivih za udeleženca raziskave. To ne posega v določbo iz točke ii drugega odstavka 15. člena o varstvu oseb, ki niso sposobne dati soglasja za raziskavo.

7. člen – Odobritev

Raziskava se sme opraviti le, če je raziskovalni projekt odobril pristojni organ, potem ko je neodvisno proučil njegovo znanstveno vrednost vključno z ovrednotenjem pomembnosti cilja raziskave in njene etične sprejemljivosti z vidika različnih strok.

8. člen – Znanstvena kakovost

Vsaka raziskava mora biti znanstveno utemeljena, izpolnjevati mora splošno sprejeta merila znanstvene kakovosti in se mora opraviti v skladu z ustreznimi strokovnimi nalogami in standardi pod nadzorom primerno usposobljenega raziskovalca.

CHAPTER III – Ethics committee**Article 9 – Independent examination by an ethics committee**

1 Every research project shall be submitted for independent examination of its ethical acceptability to an ethics committee. Such projects shall be submitted to independent examination in each State in which any research activity is to take place.

2 The purpose of the multidisciplinary examination of the ethical acceptability of the research project shall be to protect the dignity, rights, safety and well-being of research participants. The assessment of the ethical acceptability shall draw on an appropriate range of expertise and experience adequately reflecting professional and lay views.

3 The ethics committee shall produce an opinion containing reasons for its conclusion.

Article 10 – Independence of the ethics committee

1 Parties to this Protocol shall take measures to assure the independence of the ethics committee. That body shall not be subject to undue external influences.

2 Members of the ethics committee shall declare all circumstances that might lead to a conflict of interest. Should such conflicts arise, those involved shall not participate in that review.

Article 11 – Information for the ethics committee

1 All information which is necessary for the ethical assessment of the research project shall be given in written form to the ethics committee.

2 In particular, information on items contained in the appendix to this Protocol shall be provided, in so far as it is relevant for the research project. The appendix may be amended by the Committee set up by Article 32 of the Convention by a two-thirds majority of the votes cast.

Article 12 – Undue influence

The ethics committee must be satisfied that no undue influence, including that of a financial nature, will be exerted on persons to participate in research. In this respect, particular attention must be given to vulnerable or dependent persons.

CHAPTER IV – Information and consent**Article 13 – Information for research participants**

1 The persons being asked to participate in a research project shall be given adequate information in a comprehensible form. This information shall be documented.

2 The information shall cover the purpose, the overall plan and the possible risks and benefits of the research project, and include the opinion of the ethics committee. Before being asked to consent to participate in a research project, the persons concerned shall be specifically informed, according to the nature and purpose of the research:

i of the nature, extent and duration of the procedures involved, in particular, details of any burden imposed by the research project;

ii of available preventive, diagnostic and therapeutic procedures;

iii of the arrangements for responding to adverse events or the concerns of research participants;

iv of arrangements to ensure respect for private life and ensure the confidentiality of personal data;

v of arrangements for access to information relevant to the participant arising from the research and to its overall results;

vi of the arrangements for fair compensation in the case of damage;

III. POGLAVJE – Odbor za etiko**9. člen – Neodvisna presoja odbora za etiko**

1. Vsak raziskovalni projekt se predloži v neodvisno presojo svoje etične sprejemljivosti odboru za etiko. Taki projekti se predložijo v neodvisno presojo v vsaki državi, v kateri naj bi potekala katera koli raziskovalna dejavnost.

2. Namen multidisciplinarnе presoje etične sprejemljivosti raziskovalnega projekta je varovati dostojanstvo, pravice, varnost in dobro počutje udeležencev raziskave. Ovrednotenje etične sprejemljivosti temelji na ustreznem strokovnem znanju in izkušnjah ter primerno izraža strokovne in laične poglede.

3. Odbor za etiko pripravi mnenje, v katerem navede razloge za sprejetje svojega sklepa.

10. člen – Neodvisnost odbora za etiko

1. Pogodbenice tega protokola sprejmejo ukrepe, s katerimi zagotovijo neodvisnost odbora za etiko. Na ta organ ne smejo vplivati neupravičene zunanje okoliščine.

2. Člani odbora za etiko navedejo vse okoliščine, ki bi lahko privedle do neskladja interesov. Če pride do njih, vpleteni ne smejo sodelovati pri tej presoji.

11. člen – Informacije za odbor za etiko

1. Vse informacije, ki so potrebne za ovrednotenje etične sprejemljivosti raziskovalnega projekta, se v pisni obliki predložijo odboru za etiko.

2. Še posebej se navedejo podatki po točkah iz dodatka k temu protokolu, če so pomembni za raziskovalni projekt. Dodatek lahko z dvetretjinsko večino oddanih glasov spremeni odbor, ustanovljen z 32. členom konvencije.

12. člen – Neprimeren vpliv

Odbor za etiko mora biti prepričan, da se na osebe, ki sodelujejo pri raziskavi, ne bo neprimeren vplivalo, vključno s finančnimi spodbudami. V zvezi s tem se mora posebna pozornost nameniti ranljivim ali odvisnim osebam.

IV. POGLAVJE – Informacije in privolitve**13. člen – Informacije za udeležence raziskave**

1. Osebam, zaprosenim za sodelovanje pri raziskovalnem projektu, se dajo ustrezne informacije v razumljivi obliki. Te informacije morajo biti dokumentirane.

2. Informacije vključujejo namen, celovit načrt, mogoča tveganja in koristi raziskovalnega projekta ter mnenje odbora za etiko. Preden so osebe zaprosene, da privolijo v sodelovanje pri raziskovalnem projektu, so glede na naravo in namen raziskave obveščene predvsem o:

i. naravi, obsegu in trajanju postopkov, zlasti o podrobnostih glede morebitnih obremenitev, ki jih povzroča raziskovalni projekt;

ii. razpoložljivih preventivnih, diagnostičnih in terapevtskih postopkih;

iii. ukrepov za odzivanje na neželene dogodke ali zaskrbljenost udeležencev raziskave;

iv. ukrepov za zagotavljanje spoštovanja zasebnosti in zaupnosti osebnih podatkov;

v. ureditvah glede dostopa do informacij, ki izhajajo iz raziskave in so pomembne za udeležence, ter do celovitih izsledkov raziskave;

vi. možnosti za pravično nadomestilo ob škodi;

vii of any foreseen potential further uses, including commercial uses, of the research results, data or biological materials;

viii of the source of funding of the research project.

3 In addition, the persons being asked to participate in a research project shall be informed of the rights and safeguards prescribed by law for their protection, and specifically of their right to refuse consent or to withdraw consent at any time without being subject to any form of discrimination, in particular regarding the right to medical care.

Article 14 – Consent

1 No research on a person may be carried out, subject to the provisions of both Chapter V and Article 19, without the informed, free, express, specific and documented consent of the person. Such consent may be freely withdrawn by the person at any phase of the research.

2 Refusal to give consent or the withdrawal of consent to participation in research shall not lead to any form of discrimination against the person concerned, in particular regarding the right to medical care.

3 Where the capacity of the person to give informed consent is in doubt, arrangements shall be in place to verify whether or not the person has such capacity.

CHAPTER V – Protection of persons not able to consent to research

Article 15 – Protection of persons not able to consent to research

1 Research on a person without the capacity to consent to research may be undertaken only if all the following specific conditions are met:

i the results of the research have the potential to produce real and direct benefit to his or her health;

ii research of comparable effectiveness cannot be carried out on individuals capable of giving consent;

iii the person undergoing research has been informed of his or her rights and the safeguards prescribed by law for his or her protection, unless this person is not in a state to receive the information;

iv the necessary authorisation has been given specifically and in writing by the legal representative or an authority, person or body provided for by law, and after having received the information required by Article 16, taking into account the person's previously expressed wishes or objections. An adult not able to consent shall as far as possible take part in the authorisation procedure. The opinion of a minor shall be taken into consideration as an increasingly determining factor in proportion to age and degree of maturity;

v the person concerned does not object.

2 Exceptionally and under the protective conditions prescribed by law, where the research has not the potential to produce results of direct benefit to the health of the person concerned, such research may be authorised subject to the conditions laid down in paragraph 1, sub-paragraphs ii, iii, iv, and v above, and to the following additional conditions:

i the research has the aim of contributing, through significant improvement in the scientific understanding of the individual's condition, disease or disorder, to the ultimate attainment of results capable of conferring benefit to the person concerned or to other persons in the same age category or afflicted with the same disease or disorder or having the same condition;

ii the research entails only minimal risk and minimal burden for the individual concerned; and any consideration of additional potential benefits of the research shall not be used to justify an increased level of risk or burden.

3 Objection to participation, refusal to give authorisation or the withdrawal of authorisation to participate in research shall not lead to any form of discrimination against the person concerned, in particular regarding the right to medical care.

vii. vseh predvidenih mogočih nadaljnjih uporabah izsledkov raziskave, podatkov ali biološkega materiala, vključno s komercialno uporabo;

viii. virih financiranja raziskovalnega projekta.

3. Poleg tega so osebe, zaprosene za sodelovanje pri raziskovalnem projektu, seznanjene s pravicami in jamstvi, ki jih predpisuje zakon za njihovo varstvo, posebno z njihovo pravico, da lahko zavrnejo privolitev ali jo kadar koli prekličijo, ne da bi bile kakor koli diskriminirane, zlasti glede pravice do zdravstvenega varstva.

14. člen – Privolitev

1. Ob upoštevanju določb V. poglavja in 19. člena se na osebi ne sme opravljati nobena raziskava brez pojasnjene, prostovoljne, izrecne, posebne in dokumentirane privolitve te osebe. Tako privolitev lahko oseba prostovoljno prekliče v kateri koli fazi raziskave.

2. Zavrnitev privolitve ali njen preklic za sodelovanje pri raziskavi ne sme povzročiti nobene oblike diskriminacije te osebe, zlasti glede pravice do zdravstvenega varstva.

3. Ob dvomu o tem, ali je oseba sposobna dati prostovoljno privolitev ali ne, se predvidijo načini preverjanja, ali je oseba za to sposobna ali ne.

V. POGLAVJE – Varstvo oseb, ki niso sposobne privoliti v raziskavo

15. člen – Varstvo oseb, ki niso sposobne privoliti v raziskavo

1. Na osebi, ki ni sposobna privoliti v raziskavo, se sme raziskava opravljati le, če so izpolnjeni vsi posebni pogoji:

i. od izsledkov raziskave je mogoče pričakovati resnično in neposredno korist za zdravje take osebe;

ii. primerljivo uspešne raziskave ni mogoče opraviti na osebah, ki so sposobne privoliti vanjo;

iii. oseba, ki sodeluje pri raziskavi, je seznanjena s svojimi pravicami in jamstvi, ki jih predpisuje zakon za njeno varstvo, razen če ni sposobna sprejeti takih informacij;

iv. pravni zastopnik ali zavod, oseba ali organ, kakor je določeno z zakonom, je dal potrebno dovoljenje posebej v ta namen in v pisni obliki ter potem ko je prejel informacije na podlagi 16. člena ter ob upoštevanju predhodno izraženih želja ali pripomb osebe. Odrasla oseba, ki ni sposobna privoliti v raziskavo čim bolj sodeluje pri postopku pridobitve dovoljenja. Mnenje mladoletne osebe se upošteva kot odločilni dejavnik sorazmerno z njeno starostjo in stopnjo zrelosti;

v. oseba ne nasprotuje.

2. Izjemoma in pod varovalnimi pogoji, ki jih predpisuje zakon, se lahko dovoli raziskava, od izsledkov katere ni mogoče pričakovati neposredne koristi za zdravje osebe, če so izpolnjeni pogoji, navedeni v točki ii, iii, iv in v prvega odstavka tega člena, in ti dodatni pogoji:

i. cilj raziskave je s precej boljšim znanstvenim razumevanjem stanja, bolezni ali motnje posameznika prispevati h končnim izsledkom, ki bodo lahko koristili osebi ali drugim osebam enake starostne skupine ali osebam, ki imajo enako bolezen ali motnjo ali so v enakem stanju;

ii. raziskava pomeni le najmanjše tveganje in najmanjšo obremenitev za osebo, pri čemer se morebitne dodatne koristi raziskave ne smejo uporabiti kot opravičilo za večjo stopnjo tveganja ali obremenitve.

3. Nasprotovanje sodelovanju, zavrnitev izdaje dovoljenja ali preklic dovoljenja za sodelovanje pri raziskavi ne sme povzročiti nobene oblike diskriminacije osebe, zlasti glede pravice do zdravstvenega varstva.

Article 16 – Information prior to authorisation

1 Those being asked to authorise participation of a person in a research project shall be given adequate information in a comprehensible form. This information shall be documented.

2 The information shall cover the purpose, the overall plan and the possible risks and benefits of the research project, and include the opinion of the ethics committee. They shall further be informed of the rights and safeguards prescribed by law for the protection of those not able to consent to research and specifically of the right to refuse or to withdraw authorisation at any time, without the person concerned being subject to any form of discrimination, in particular regarding the right to medical care. They shall be specifically informed according to the nature and purpose of the research of the items of information listed in Article 13.

3 The information shall also be provided to the individual concerned, unless this person is not in a state to receive the information.

Article 17 – Research with minimal risk and minimal burden

1 For the purposes of this Protocol it is deemed that the research bears a minimal risk if, having regard to the nature and scale of the intervention, it is to be expected that it will result, at the most, in a very slight and temporary negative impact on the health of the person concerned.

2 It is deemed that it bears a minimal burden if it is to be expected that the discomfort will be, at the most, temporary and very slight for the person concerned. In assessing the burden for an individual, a person enjoying the special confidence of the person concerned shall assess the burden where appropriate.

CHAPTER VI – Specific situations**Article 18 – Research during pregnancy or breastfeeding**

1 Research on a pregnant woman which does not have the potential to produce results of direct benefit to her health, or to that of her embryo, foetus or child after birth, may only be undertaken if the following additional conditions are met:

- i the research has the aim of contributing to the ultimate attainment of results capable of conferring benefit to other women in relation to reproduction or to other embryos, foetuses or children;
- ii research of comparable effectiveness cannot be carried out on women who are not pregnant;
- iii the research entails only minimal risk and minimal burden.

2 Where research is undertaken on a breastfeeding woman, particular care shall be taken to avoid any adverse impact on the health of the child.

Article 19 – Research on persons in emergency clinical situations

1 The law shall determine whether, and under which protective additional conditions, research in emergency situations may take place when:

- i a person is not in a state to give consent, and
- ii because of the urgency of the situation, it is impossible to obtain in a sufficiently timely manner, authorisation from his or her representative or an authority or a person or body which would in the absence of an emergency situation be called upon to give authorisation.

2 The law shall include the following specific conditions:

- i research of comparable effectiveness cannot be carried out on persons in non-emergency situations;

16. člen – Informacije pred odobritvijo dovoljenja

1. Tistim, ki so zaproseni, da dovolijo sodelovanje osebe pri raziskovalnem projektu, se dajo ustrezne informacije v razumljivi obliki. Te informacije morajo biti dokumentirane.

2. Informacije vključujejo namen, celovit načrt, mogoča tveganja in koristi raziskovalnega projekta ter mnenje odbora za etiko. Prav tako so seznanjeni s pravicami in jamstvi, ki jih predpisuje zakon za varstvo oseb, ki niso sposobne privoliti v raziskavo, in še posebno s svojo pravico, da lahko kadar koli zavrnejo ali prekličijo dovoljenje, ne da bi bila oseba kakor koli diskriminirana, zlasti glede pravice do zdravstvenega varstva. Glede na naravo in namen raziskave so še posebej seznanjeni z informacijami iz 13. člena.

3. Informacije se dajo tudi osebi, razen če jih ni sposobna sprejeti.

17. člen – Raziskave z najmanjšim tveganjem in najmanjšo obremenitvijo

1. Za namene tega protokola se šteje, da raziskava prinaša najmanjše tveganje, če se ob upoštevanju narave in obsega posega od nje lahko pričakuje, da bo imela za posledico majhen in začasen negativen vpliv na zdravje osebe.

2. Šteje se, da raziskava prinaša najmanjšo obremenitev, če se lahko pričakuje, da bo neugodje za osebo začasno in majhno. Kadar je to primerno, obremenitev za osebo ovrednoti nekdo, ki uživa posebno zaupanje te osebe.

VI. POGLAVJE – Posebne okoliščine**18. člen – Raziskave med nosečnostjo ali dojenjem**

1. Raziskava na nosečnici, od izsledkov katere ni mogoče pričakovati neposredne koristi za njeno zdravje ali zdravje njenega zarodka, plodu ali otroka po porodu, se sme opraviti le, če so izpolnjeni ti dodatni pogoji:

- i. cilj raziskave je prispevati h končnim izsledkom, ki bodo lahko koristili drugim ženskam v zvezi z reproduktivnim zdravstvenim varstvom ali drugim zarodkom, plodom ali otrokom;
- ii. primerljivo uspešne raziskave ni mogoče opraviti na ženskah, ki niso noseče;
- iii. raziskava pomeni le najmanjše tveganje in najmanjšo obremenitev.

2. Kadar se raziskava opravlja na doječi ženski, se še posebej poskrbi, da nikakor negativno ne vpliva na zdravje otroka.

19. člen – Raziskave na osebah v nujnih kliničnih primerih

1. Zakon določi, ali in pod katerimi dodatnimi varovalnimi pogoji se lahko opravlja raziskava v nujnih primerih, kadar:

- i. oseba ni sposobna dati privolitve in
- ii. je zaradi nujnosti primera nemogoče pravočasno dobiti dovoljenje njenega zastopnika ali zavoda ali osebe ali organa, ki bi bil, če ne bi bilo nujnega primera, povabljen, da izda dovoljenje.

2. Zakon vključuje te posebne pogoje:

- i. primerljivo uspešne raziskave ni mogoče opraviti na osebah, ki niso nujni primeri;

ii the research project may only be undertaken if it has been approved specifically for emergency situations by the competent body;

iii any relevant previously expressed objections of the person known to the researcher shall be respected;

iv where the research has not the potential to produce results of direct benefit to the health of the person concerned, it has the aim of contributing, through significant improvement in the scientific understanding of the individual's condition, disease or disorder, to the ultimate attainment of results capable of conferring benefit to the person concerned or to other persons in the same category or afflicted with the same disease or disorder or having the same condition, and entails only minimal risk and minimal burden.

3 Persons participating in the emergency research project or, if applicable, their representatives shall be provided with all the relevant information concerning their participation in the research project as soon as possible. Consent or authorisation for continued participation shall be requested as soon as reasonably possible.

Article 20 – Research on persons deprived of liberty

Where the law allows research on persons deprived of liberty, such persons may participate in a research project in which the results do not have the potential to produce direct benefit to their health only if the following additional conditions are met:

i research of comparable effectiveness cannot be carried out without the participation of persons deprived of liberty;

ii the research has the aim of contributing to the ultimate attainment of results capable of conferring benefit to persons deprived of liberty;

iii the research entails only minimal risk and minimal burden.

CHAPTER VII – Safety and supervision

Article 21 – Minimisation of risk and burden

1 All reasonable measures shall be taken to ensure safety and to minimise risk and burden for the research participants.

2 Research may only be carried out under the supervision of a clinical professional who possesses the necessary qualifications and experience.

Article 22 – Assessment of health status

1 The researcher shall take all necessary steps to assess the state of health of human beings prior to their inclusion in research, to ensure that those at increased risk in relation to participation in a specific project be excluded.

2 Where research is undertaken on persons in the reproductive stage of their lives, particular consideration shall be given to the possible adverse impact on a current or future pregnancy and the health of an embryo, foetus or child.

Article 23 – Non-interference with necessary clinical interventions

1 Research shall not delay nor deprive participants of medically necessary preventive, diagnostic or therapeutic procedures.

2 In research associated with prevention, diagnosis or treatment, participants assigned to control groups shall be assured of proven methods of prevention, diagnosis or treatment.

ii. raziskovalni projekt se sme izvajati le, če ga je posebej za nujne primere odobril pristojni organ;

iii. upoštevajo se vsi pomembni predhodno izraženi ugovori osebe, s katerimi je seznanjen raziskovalec;

iv. kadar od raziskave ni mogoče pričakovati izsledkov, ki bi neposredno koristili zdravju osebe, je cilj te raziskave s precej boljším znanstvenim razumevanjem stanja, bolezni ali motnje posameznika prispevati h končnim izsledkom, ki bodo naposled lahko koristili osebi ali drugim osebam iz iste kategorije ali osebam, ki imajo enako bolezen ali motnjo ali so v enakem stanju, ter pomeni le najmanjše tveganje in najmanjšo obremenitev.

3. Osebam, ki sodelujejo pri raziskovalnih projektih v nujnih primerih, ali če je primerno, njihovim zastopnikom se čim prej dajo vse ustrezne informacije v zvezi z njihovim sodelovanjem pri raziskovalnem projektu. Takoj ko je mogoče, se zahteva privolitev ali dovoljenje za stalno sodelovanje.

20. člen – Raziskave na osebah, ki jim je odvzeta prostost

Kadar zakon dovoljuje raziskave na osebah, ki jim je odvzeta prostost, smejo take osebe sodelovati pri raziskovalnem projektu, pri katerem od izsledkov ni mogoče pričakovati neposredne koristi za njihovo zdravje le, če so izpolnjeni ti dodatni pogoji:

i. primerljivo uspešne raziskave ni mogoče opraviti brez sodelovanja oseb, ki jim je odvzeta prostost;

ii. cilj raziskave je prispevati h končnim izsledkom, ki bodo lahko koristili osebam, ki jim je odvzeta prostost;

iii. raziskava pomeni le najmanjše tveganje in najmanjšo obremenitev.

VII. POGLAVJE – Varnost in nadzor

21. člen – Zmanjševanje tveganj in obremenitev

1. Sprejmejo se vsi primerni ukrepi za zagotavljanje varnosti in zmanjševanje tveganj ter obremenitev za udeležence raziskave.

2. Raziskava se sme opraviti le pod nadzorom kliničnega strokovnjaka, ki je za to ustrezno usposobljen in ima ustrezne izkušnje.

22. člen – Ocena zdravstvenega stanja

1. Raziskovalec stori vse potrebno, da oceni zdravstveno stanje človeških bitij pred njihovo vključitvijo v raziskavo, s čimer zagotovi, da se iz raziskave izključijo tisti, ki bi bili zaradi sodelovanja pri posameznem projektu izpostavljeni večjemu tveganju.

2. Kadar se raziskava opravlja na osebah, ki so v reproduktivnem obdobju svojega življenja, se posebna pozornost nameni mogočim škodljivim vplivom na trenutno ali prihodnjo nosečnost in zdravje zarodka, plodu ali otroka.

23. člen – Nevmešavanje v potrebne klinične posege

1. Zdravstveno potrebni preventivni, diagnostični ali terapevtski postopki za udeležence v raziskavi ne smejo biti odloženi ali preprečeni zaradi nje.

2. Pri raziskavah, povezanih s preprečevanjem, diagnosticiranjem ali zdravljenjem, se udeležencem, razporejenim v kontrolne skupine, zagotovijo preskušene metode preprečevanja, diagnosticiranja ali zdravljenja.

3 The use of placebo is permissible where there are no methods of proven effectiveness, or where withdrawal or withholding of such methods does not present an unacceptable risk or burden.

Article 24 – New developments

1 Parties to this Protocol shall take measures to ensure that the research project is re-examined if this is justified in the light of scientific developments or events arising in the course of the research.

2 The purpose of the re-examination is to establish whether:

i the research needs to be discontinued or if changes to the research project are necessary for the research to continue;

ii research participants, or if applicable their representatives, need to be informed of the developments or events;

iii additional consent or authorisation for participation is required.

3 Any new information relevant to their participation shall be conveyed to the research participants, or, if applicable, to their representatives, in a timely manner.

4 The competent body shall be informed of the reasons for any premature termination of a research project.

CHAPTER VIII – Confidentiality and right to information

Article 25 – Confidentiality

1 Any information of a personal nature collected during biomedical research shall be considered as confidential and treated according to the rules relating to the protection of private life.

2 The law shall protect against inappropriate disclosure of any other information related to a research project that has been submitted to an ethics committee in compliance with this Protocol.

Article 26 – Right to information

1 Research participants shall be entitled to know any information collected on their health in conformity with the provisions of Article 10 of the Convention.

2 Other personal information collected for a research project will be accessible to them in conformity with the law on the protection of individuals with regard to processing of personal data.

Article 27 – Duty of care

If research gives rise to information of relevance to the current or future health or quality of life of research participants, this information must be offered to them. That shall be done within a framework of health care or counselling. In communication of such information, due care must be taken in order to protect confidentiality and to respect any wish of a participant not to receive such information.

Article 28 – Availability of results

1 On completion of the research, a report or summary shall be submitted to the ethics committee or the competent body.

2 The conclusions of the research shall be made available to participants in reasonable time, on request.

3 The researcher shall take appropriate measures to make public the results of research in reasonable time.

3. Uporaba placeba je dovoljena, kadar ni dokazano učinkovitih metod ali kadar njihova prekinitev ali zavrnitev ne pomeni nesprejemljivega tveganja ali obremenitve.

24. člen – Novi dosežki

1. Pogodbenice tega protokola sprejmejo ukrepe, da zagotovijo ponovno proučitev raziskovalnega projekta, če je to upravičeno zaradi znanstvenih dosežkov ali dogodkov, ki nastanejo med raziskavo.

2. Namen ponovne proučitve je ugotoviti, ali:

i. je treba raziskavo prekiniti oziroma ali je treba za nadaljevanje raziskave spremeniti raziskovalni projekt;

ii. je treba udeležence raziskave, ali če je primerno, njihove zastopnike obvestiti o dosežkih ali dogodkih;

iii. je potrebna dodatna privolitev ali dovoljenje za sodelovanje.

3. Udeležencem raziskave, ali če je primerno, njihovim zastopnikom se pravočasno priskrbijo vse nove informacije, pomembne za njihovo sodelovanje pri raziskavi.

4. Pristojni organ je obveščen o razlogih za vsako predčasno prenehanje raziskovalnega projekta.

VIII. POGLAVJE – Zaupnost in pravica do obveščeniosti

25. člen – Zaupnost

1. Vsi osebni podatki, zbrani med biomedicinsko raziskavo, so zaupni in se obravnavajo skladno s pravili o varovanju zasebnosti.

2. Zakon varuje pred neprimernim razkritjem katerih koli drugih podatkov, povezanih z raziskovalnim projektom, ki so bili predloženi odboru za etiko v skladu s tem protokolom.

26. člen – Pravica do obveščeniosti

1. Udeleženci raziskave imajo pravico izvedeti za vsak podatek, pridobljen o njihovem zdravju, v skladu z določbami 10. člena konvencije.

2. Drugi osebni podatki, pridobljeni za raziskovalni projekt, so jim dostopni v skladu z zakonom o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov.

27. člen – Obveznost varstva

Če raziskava privede do podatkov, pomembnih za trenutno ali prihodnje zdravje ali kakovost življenja udeležencev raziskave, jim je treba te podatke dati. To poteka v okviru zdravstvenega varstva ali svetovanja. Pri sporočanju takih podatkov je treba ravnati skrbno, da se varuje zaupnost in upošteva morebitna želja udeleženca, da se mu ti podatki ne povedo.

28. člen – Razpoložljivost izsledkov

1. Po opravljeni raziskavi se odboru za etiko ali pristojnemu organu predloži poročilo ali povzetek.

2. Izsledki raziskave se dajo udeležencem na razpolago v primernem času, če to zahtevajo.

3. Raziskovalec ustrezno poskrbi za pravočasno javno objavo izsledkov raziskave.

CHAPTER IX – Research in States not parties to this Protocol**Article 29 – Research in States not parties to this Protocol**

Sponsors or researchers within the jurisdiction of a Party to this Protocol that plan to undertake or direct a research project in a State not party to this Protocol shall ensure that, without prejudice to the provisions applicable in that State, the research project complies with the principles on which the provisions of this Protocol are based. Where necessary, the Party shall take appropriate measures to that end.

CHAPTER X – Infringement of the provisions of the Protocol**Article 30 – Infringement of the rights or principles**

The Parties shall provide appropriate judicial protection to prevent or to put a stop to an unlawful infringement of the rights or principles set forth in this Protocol at short notice.

Article 31 – Compensation for damage

The person who has suffered damage as a result of participation in research shall be entitled to fair compensation according to the conditions and procedures prescribed by law.

Article 32 – Sanctions

Parties shall provide for appropriate sanctions to be applied in the event of infringement of the provisions contained in this Protocol.

CHAPTER XI – Relation between this Protocol and other provisions and re-examination of the Protocol**Article 33 – Relation between this Protocol and the Convention**

As between the Parties, the provisions of Articles 1 to 32 of this Protocol shall be regarded as additional articles to the Convention, and all the provisions of the Convention shall apply accordingly.

Article 34 – Wider protection

None of the provisions of this Protocol shall be interpreted as limiting or otherwise affecting the possibility for a Party to grant research participants a wider measure of protection than is stipulated in this Protocol.

Article 35 – Re-examination of the Protocol

In order to monitor scientific developments, the present Protocol shall be examined within the Committee referred to in Article 32 of the Convention no later than five years from the entry into force of this Protocol and thereafter at such intervals as the Committee may determine.

CHAPTER XII – Final clauses**Article 36 – Signature and ratification**

This Protocol shall be open for signature by Signatories to the Convention. It is subject to ratification, acceptance or approval. A Signatory may not ratify, accept or approve this Protocol unless it has previously or simultaneously ratified, accepted or approved the Convention. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

IX. POGLAVJE – Raziskave v državah, ki niso pogodbenice protokola**29. člen – Raziskave v državah, ki niso pogodbenice protokola**

Sponsorji ali raziskovalci pod jurisdikcijo pogodbenice protokola, ki nameravajo opravljati ali voditi raziskovalni projekt v državi, ki ni pogodbenica protokola, zagotovijo, da je raziskovalni projekt skladen z načeli, na katerih temeljijo določbe protokola, brez poseganja v določbe, ki se uporabljajo v tej državi. Če je potrebno, pogodbenica v ta namen sprejme ustrezne ukrepe.

X. POGLAVJE – Kršitev določb protokola**30. člen – Kršitev pravic ali načel**

Pogodbenice zagotavljajo primerno sodno varstvo za takojšnjo preprečitev ali ustavitev nezakonitega poseganja v pravice ali načela, opredeljena v tem protokolu.

31. člen – Nadomestilo škode

Oseba, ki je zaradi sodelovanja pri raziskavi utrpela škodo, ima v skladu s pogoji in postopki, ki jih predpisuje zakon, pravico do pravičnega nadomestila.

32. člen – Sankcije

Pogodbenice predvidijo ustrezne sankcije, ki se uporabijo ob kršitvah določb tega protokola.

XI. POGLAVJE – Razmerje med protokolom in drugimi predpisi ter ponovni pregled protokola**33. člen – Razmerje med tem protokolom in konvencijo**

Med pogodbenicami veljajo določbe od 1. do 32. člena protokola kot dodatni členi konvencije, vse določbe konvencije pa se uporabljajo skladno s tem.

34. člen – Večje varstvo

Nobena določba tega protokola se ne razlaga, kot da omejuje ali drugače vpliva na možnost pogodbenice, da udeležencem raziskave zagotovi večje varstvo, kot je določeno v tem protokolu.

35. člen – Ponovni pregled protokola

Da bi sledili razvoju znanosti, bo odbor, naveden v 32. členu konvencije, ponovno pregledal protokol najpozneje pet let po začetku njegove veljavnosti, nato pa v presledkih, ki jih določi odbor.

XII. POGLAVJE – Končne določbe**36. člen – Podpis in ratifikacija**

Protokol je na voljo za podpis podpisnicam konvencije. Protokol je treba ratificirati, sprejeti ali odobriti. Podpisnica ga ne sme ratificirati, sprejeti ali odobriti, če ni pred tem ali sočasno ratificirala, sprejela ali odobrila konvencije. Listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi se deponirajo pri generalnem sekretarju Sveta Evrope.

Article 37 – Entry into force

1 This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which five States, including at least four member States of the Council of Europe, have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 36.

2 In respect of any State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 38 – Accession

1 After the entry into force of this Protocol, any State which has acceded to the Convention may also accede to this Protocol.

2 Accession shall be effected by the deposit with the Secretary General of the Council of Europe of an instrument of accession which shall take effect on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of its deposit.

Article 39 – Denunciation

1 Any Party may at any time denounce this Protocol by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.

2 Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of receipt of such notification by the Secretary General.

Article 40 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, the European Community, any Signatory, any Party and any other State which has been invited to accede to the Protocol of:

- a any signature;
- b the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
- c any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 37 and 38;
- d any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 25th day of January 2005, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe, to the non-member States which have participated in the elaboration of this Protocol, to any State invited to accede to the Convention and to the European Community.

**Appendix
to the Additional Protocol on Biomedical Research****Information to be given to the ethics committee**

Information on the following items shall be provided to the ethics committee, in so far as it is relevant for the research project:

Description of the project

i the name of the principal researcher, qualifications and experience of researchers and, where appropriate, the clinically responsible person, and funding arrangements;

37. člen – Začetek veljavnosti

1. Protokol začne veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu, ko je pet držav, od katerih so najmanj štiri države članice Sveta Evrope, v skladu z določbami 36. člena izrazilo soglasje, da jih protokol zavezuje.

2. Za vsako državo, ki pozneje izrazi soglasje, da jo protokol zavezuje, začne protokol veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu deponiranja listine o ratifikaciji, sprejetju ali odobritvi.

38. člen – Pristop

1. Po začetku veljavnosti protokola lahko katera koli država, ki je pristopila h konvenciji, pristopi tudi k protokolu.

2. Za pristop se pri generalnem sekretarju Sveta Evrope deponira listina o pristopu, veljati pa začne prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu njenega deponiranja.

39. člen – Odpoved

1. Vsaka pogodbenica lahko ta protokol kadar koli odpove z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Odpoved začne veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po datumu, ko generalni sekretar prejme obvestilo.

40. člen – Uradna obvestila

Generalni sekretar Sveta Evrope uradno obvesti države članice Sveta Evrope, Evropsko skupnost, vsako podpisnico, vsako pogodbenico in vsako drugo državo, ki je bila povabljen, da pristopi k protokolu, o:

- a. vsakem podpisu;
- b. deponiranju vsake listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu;
- c. vsakem datumu začetka veljavnosti tega protokola v skladu s 37. in 38. členom;
- d. vsakem drugem dejanju, obvestilu ali sporočilu v zvezi s tem protokolom.

V potrditev tega so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblaščen, podpisali protokol.

Sestavljeno v Strasbourgu 25. januarja 2005, v angleškem in francoskem jeziku v enem izvodu, ki se hrani v arhivu Sveta Evrope, pri čemer sta besedili enako verodostojni. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsem državam članicam Sveta Evrope, državam nečlanicam, ki so sodelovale pri pripravi protokola, vsaki državi, ki je povabljen, da pristopi h konvenciji, ter Evropski skupnosti.

**Dodatek
k Dodatnemu protokolu o biomedicinskih raziskavah****Informacije, ki se zagotovijo odboru za etiko**

Odboru za etiko se dajo informacije po naslednjih točkah, če so pomembne za raziskovalni projekt:

Opis projekta

i. ime glavnega raziskovalca, izobrazba in usposobljenost ter izkušnje raziskovalcev in po potrebi osebe, odgovorne za klinični del, ter ureditev financiranja;

- ii the aim and justification for the research based on the latest state of scientific knowledge;
- iii methods and procedures envisaged, including statistical and other analytical techniques;
- iv a comprehensive summary of the research project in lay language;
- v a statement of previous and concurrent submissions of the research project for assessment or approval and the outcome of those submissions;

Participants, consent and information

- vi justification for involving human beings in the research project;
- vii the criteria for inclusion or exclusion of the categories of persons for participation in the research project and how those persons are to be selected and recruited;
- viii reasons for the use or the absence of control groups;
- ix a description of the nature and degree of foreseeable risks that may be incurred through participating in research;
- x the nature, extent and duration of the interventions to be carried out on the research participants, and details of any burden imposed by the research project;
- xi arrangements to monitor, evaluate and react to contingencies that may have consequences for the present or future health of research participants;

xii the timing and details of information for those persons who would participate in the research project and the means proposed for provision of this information;

xiii documentation intended to be used to seek consent or, in the case of persons not able to consent, authorisation for participation in the research project;

xiv arrangements to ensure respect for the private life of those persons who would participate in research and ensure the confidentiality of personal data;

xv arrangements foreseen for information which may be generated and be relevant to the present or future health of those persons who would participate in research and their family members;

Other information

xvi details of all payments and rewards to be made in the context of the research project;

xvii details of all circumstances that might lead to conflicts of interest that may affect the independent judgement of the researchers;

xviii details of any foreseen potential further uses, including commercial uses, of the research results, data or biological materials;

xix details of all other ethical issues, as perceived by the researcher;

xx details of any insurance or indemnity to cover damage arising in the context of the research project.

The ethics committee may request additional information necessary for evaluation of the research project.

- ii. cilj in utemeljitev raziskave na podlagi najnovejših znanstvenih spoznanj;
- iii. predvidene metode in postopki, vključno s statističnimi in drugimi analitičnimi tehnikami;
- iv. izčrpen povzetek raziskovalnega projekta v poljudnem jeziku;
- v. izjava o prejšnjih in tekočih vlogah za ovrednotenje ali odobritev raziskovalnega projekta ter o izidih obravnave teh vlog;

Udeleženci, privolitev in informacije

- vi. utemeljitev vključitve človeških bitij v raziskovalni projekt;
- vii. merila za vključitev posameznih kategorij oseb v raziskovalni projekt ali izključitev iz njega ter načini izbiranja in pridobivanja teh oseb;
- viii. razlogi za uporabo ali odsotnost kontrolnih skupin;

ix. opis narave in stopnje predvidljivih tveganj, ki jih lahko prinaša sodelovanje pri raziskavi;

x. narava, obseg in trajanje posegov, ki se opravijo na udeležencih raziskave, ter podatki o vseh obremenitvah, ki jih prinaša raziskovalni projekt;

xi. načini spremljanja in vrednotenja nepredvidljivih primerov, ki bi lahko imeli posledice za sedanje ali prihodnje zdravje udeležencev raziskave, ter načini odzivanja na take primere;

xii. časovna razporeditev in podrobne informacije za osebe, ki bi sodelovale pri raziskovalnem projektu, ter predlagani načini zagotavljanja teh informacij;

xiii. dokumentacija, namenjena za pridobivanje privolitve, ali pri osebah, ki niso sposobne privoliti v raziskavo, dovoljenja za sodelovanje pri raziskovalnem projektu;

xiv. ukrepi za zagotavljanje spoštovanja zasebnosti oseb, ki bi sodelovale pri raziskavi, ter zagotavljanje zaupnosti osebnih podatkov;

xv. predvideni ukrepi glede informacij, ki se lahko pridobijo in so pomembne za sedanje ali prihodnje zdravje oseb, ki bi sodelovale pri raziskavi, in njihovih družinskih članov;

Druge informacije

xvi. podrobnosti o vseh plačilih in nagradah, ki se izplačajo v okviru raziskovalnega projekta;

xvii. podrobnosti o vseh okoliščinah, ki bi lahko privedle do nasprotja interesov, kar bi lahko vplivalo na neodvisno presojo raziskovalcev;

xviii. podrobnosti o vseh predvidenih mogočih nadaljnjih uporabah izsledkov raziskave, podatkov ali biološkega materiala, vključno s komercialno uporabo;

xix. podrobnosti o vseh drugih etičnih vprašanjih, kot jih dojema raziskovalec;

xx. podrobnosti o vseh zavarovanjih ali odškodninah za kritje škode, ki nastane pri raziskovalnem projektu.

Odbor za etiko lahko zahteva dodatne informacije, ki so potrebne za ovrednotenje raziskovalnega projekta.

3. člen

Za izvajanje protokola skrbi Ministrstvo za zdravje.

4. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe.

Št. 00724-105/2005/4

Ljubljana, dne 17. novembra 2005

EVA 2005-1811-0033

Vlada Republike Slovenije

Janez Janša l.r.
Predsednik

Obvestila o začetku oziroma prenehanju veljavnosti mednarodnih pogodb

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o zaposlovanju ter delovnih pogojih in življenjskih razmerah izvajalcev zdravstvene nege (Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 149)**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 30. januarja 2004 začela za Republiko Slovenijo veljati Konvencija o zaposlovanju ter delovnih pogojih in življenjskih razmerah izvajalcev zdravstvene nege (Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 149), sprejeta v Ženevi 21. junija 1977 in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 26/01 (Uradni list Republike Slovenije, št. 90/01).

Ljubljana, dne 8. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o nacionalnih osebnih dokumentih pomorščakov (Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 108)**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 30. januarja 2004 začela za Republiko Slovenijo veljati Konvencija o nacionalnih osebnih dokumentih pomorščakov (Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 108), sprejeta 13. maja 1958 v Ženevi in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 26/01 (Uradni list Republike Slovenije, št. 90/01).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o podeljevanju evropskih patentov**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 1. decembra 2002 začela za Republiko Slovenijo veljati Konvencija o podeljevanju evropskih patentov, sestavljena 5. oktobra 1973 v Münchnu in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 19/02 (Uradni list Republike Slovenije, št. 68/02).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Okvirne konvencije o nadzoru nad tobakom**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 13. junija 2005 začela za Republiko Slovenijo veljati Okvirna konvencija o nadzoru nad tobakom, sestavljena 21. maja 2003 v Ženevi in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 2/05 (Uradni list Republike Slovenije, št. 16/05).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Pogodbe o patentnem pravu**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 28. januarja 2005 začela za Republiko Slovenijo veljati Pogodba o patentnem pravu, sprejeta 1. junija 2000 v Ženevi in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 4/02 (Uradni list Republike Slovenije, št. 19/02).

Ljubljana, dne 8. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Pogodbe o pravu znamk**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 26. maja 2002 začela za Republiko Slovenijo veljati Pogodba o pravu znamk, sprejeta 27. oktobra 1994 v Ženevi in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 28/01 (Uradni list Republike Slovenije, št. 100/01).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Ženevskega akta Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 23. septembra 2003 začel za Republiko Slovenijo veljati Ženevski akt Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov, sprejet 2. julija 1999 v Ženevi in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 4/02 (Uradni list Republike Slovenije, št. 19/02).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 23. oktobra 2004 začel za Republiko Slovenijo veljati Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije, sprejet 25. maja 2000 v New Yorku in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 23/04 (Uradni list Republike Slovenije, št. 85/04).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Drugega protokola k Haaški konvenciji iz leta 1954 o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 13. julija 2004 začel za Republiko Slovenijo veljati Drugi protokol k Haaški konvenciji iz leta 1954 o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada, sestavljen 26. marca 1999 v Haagu in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 22/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 102/03).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 23. oktobra 2004 začel za Republiko Slovenijo veljati Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih, sprejet 25. maja 2000 v New Yorku in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 23/04 (Uradni list Republike Slovenije, št. 85/04).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Opcijskega protokola h Konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 23. decembra 2004 začel za Republiko Slovenijo veljati Opcijski protokol h Konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk, sprejet 6. oktobra 1999 v New Yorku in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 15/04 (Uradni list Republike Slovenije, št. 48/04).

Ljubljana, dne 10. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 1. julija 2002 začel za Republiko Slovenijo veljati Rimski statut Mednarodnega kazenskega sodišča, sestavljen v Rimu 17. julija 1998 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 29/01 (Uradni list Republike Slovenije, št. 101/01).

Ljubljana, dne 14. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o začasnem uvozu s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev za brezplačno izposojeno medicinsko, kirurško in laboratorijsko opremo za uporabo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih za diagnostiko ali zdravljenje ter Dodatnega protokola k Sporazumu o začasnem uvozu s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev za brezplačno izposojeno medicinsko, kirurško in laboratorijsko opremo za uporabo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih za diagnostiko ali zdravljenje**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da sta dne 5. januarja 2001 začela za Republiko Slovenijo veljati Sporazum o začasnem uvozu s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev za brezplačno izposojeno medicinsko, kirurško in laboratorijsko opremo za uporabo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih za diagnostiko ali zdravljenje, sklenjen v Strasbourgu 28. aprila 1960, ter Dodatni protokol k Sporazumu o začasnem uvozu s popolno oprostitvijo uvoznih dajatev za brezplačno izposojeno medicinsko, kirurško in laboratorijsko opremo za uporabo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih za diagnostiko ali zdravljenje, sklenjen v Strasbourgu 29. septembra 1982 in dan na voljo za sprejetje 1. januarja 1983, objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 20/2000 (Uradni list Republike Slovenije, št. 78/2000).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Evropskega kodeksa o socialni varnosti**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 27. februarja 2005 začel za Republiko Slovenijo veljati Evropski kodeks o socialni varnosti, sestavljen 16. aprila 1964 v Strasbourgu in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 26/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 126/03).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o delovnem času pomorščakov in številu članov posadke na ladji (Konvencija ILO št. 180)**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 21. januarja 2005 začela za Republiko Slovenijo veljati Konvencija o delovnem času pomorščakov in številu članov posadke na ladji (Konvencija ILO št. 180), sprejeta v Ženevi 22. oktobra 1996 in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 17/04 (Uradni list Republike Slovenije, št. 62/04).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Protokola iz leta 1996 h Konvenciji o minimalnih normativih v trgovski mornarici, 1976**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 21. julija 2005 začel za Republiko Slovenijo veljati Protokol iz leta 1996 h Konvenciji o minimalnih normativih v trgovski mornarici, 1976, sklenjen v Ženevi 22. oktobra 1996 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 17/04 (Uradni list Republike Slovenije, št. 62/04).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o mednarodnih razstavah**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da sta dne 2. novembra 2004 začela za Republiko Slovenijo veljati Konvencija o mednarodnih razstavah, podpisana v Parizu 22. novembra 1928, spremenjena in dopolnjena 10. maja 1948, 16. novembra 1966 in 30. novembra 1972 ter s spremembo 24. junija 1982 in 31. maja 1988, in Protokol o spremembah Konvencije o mednarodnih razstavah, objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 26/04 (Uradni list Republike Slovenije, št. 108/04).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Evropskega sporazuma o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin, Protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin ter Dodatnega protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da so dne 5. novembra 2000 začeli za Republiko Slovenijo veljati Evropski sporazum o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin, Protokol k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin, sklenjena v Strasbourgu 14. maja 1962, ter Dodatni protokol k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin, sklenjen v Strasbourgu 1. januarja 1983, objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 20/2000 (Uradni list Republike Slovenije, št. 78/2000).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Evropskega sporazuma o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv, Protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv ter Dodatnega protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da so dne 5. novembra 2000 začeli za Republiko Slovenijo veljati Evropski sporazum o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv, Protokol k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv, sklenjena v Strasbourgu 17. septembra 1974, ter Dodatni protokol k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv, sklenjen v Strasbourgu 24. junija 1976, objavljeni v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 20/2000 (Uradni list Republike Slovenije, št. 78/2000).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Protokola iz leta 1993, ki podaljšuje in spreminja Mednarodni sporazum o oljčnem olju in namiznih oljkih iz leta 1986**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 30. junija 1999 začel za Republiko Slovenijo veljati Protokol iz leta 1993, ki podaljšuje in spreminja Mednarodni sporazum o oljčnem olju in namiznih oljkih iz leta 1986, sestavljen v Ženevi 10. marca 1993 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 15/99 (Uradni list Republike Slovenije, št. 51/99).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o nedovoljenem prometu po morju za izvajanje 17. člena Konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 1. marca 2001 začel za Republiko Slovenijo veljati Sporazum o nedovoljenem prometu po morju za izvajanje 17. člena Konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi, sestavljen v Strasbourgu 31. januarja 1995 in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 27/2000 (Uradni list Republike Slovenije, št. 96/2000).

Ljubljana, dne 18. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

- **Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanju davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka in premoženja**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 10. novembra 2005 začel za Republiko Slovenijo veljati Sporazum med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanju davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka in premoženja, podpisan 10. junija 2005 na Brionih in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 16/05 (Uradni list Republike Slovenije, št. 94/05).

Ljubljana, dne 15. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o varnosti osebja Združenih narodov in spremljevalnega osebja**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 20. februarja 2004 začela za Republiko Slovenijo veljati Konvencija o varnosti osebja Združenih narodov in spremljevalnega osebja, sestavljena 9. decembra 1994 v New Yorku in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 22/03 (Uradni list Republike Slovenije, št. 102/03).

Ljubljana, dne 14. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Evropske konvencije o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 1. januarja 1994 začela za Republiko Slovenijo veljati Evropska konvencija o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij, podpisana v Strasbourgu 24. aprila 1986 in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 13/93 (Uradni list Republike Slovenije, št. 44/93).

Ljubljana, dne 21. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o privilegijih in imunitetah Mednarodnega kazenskega sodišča**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 23. oktobra 2004 začel za Republiko Slovenijo veljati Sporazum o privilegijih in imunitetah Mednarodnega kazenskega sodišča, podpisan 9. septembra 2002 v New Yorku in objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 19/04 (Uradni list Republike Slovenije, št. 71/04).

Ljubljana, dne 14. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 1. junija 1994 začela za Republiko Slovenijo veljati Konvencija o civilnopravnih vidikih mednarodne ugrabitve otrok, podpisana 25. oktobra 1980 v Haagu in objavljena v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 6/93 (Uradni list Republike Slovenije, št. 23/93).

Ljubljana, dne 21. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

– **Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o sodelovanju med Organizacijo Združenih narodov za industrijski razvoj in Vlado Republike Slovenije in Upravni dogovor o posebnih namenskih prispevkih v Sklad za industrijski razvoj**

Na podlagi drugega odstavka 77. člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list Republike Slovenije, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo) Ministrstvo za zunanje zadeve

sporoča,

da je dne 4. novembra 2005 začel veljati Sporazum o sodelovanju med Organizacijo Združenih narodov za industrijski razvoj in Vlado Republike Slovenije in Upravni dogovor o posebnih namenskih prispevkih v Sklad za industrijski razvoj, ki je bil sklenjen na Dunaju 22. junija 2005, objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije – Mednarodne pogodbe, št. 16/05 (v: Uradni list Republike Slovenije, št. 94/05).

Ljubljana, dne 25. novembra 2005

Ministrstvo
za zunanje zadeve
Republike Slovenije

VSEBINA

| | | | | | |
|-----|--|------|---|--|------|
| 72. | Zakon o ratifikaciji Protokola h Konvenciji iz leta 1979 o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja glede nadzora nad emisijami dušikovih oksidov ali njihovih čezmejnih tokov (MPKOZV) | 1373 | | | |
| 73. | Uredba o ratifikaciji Sporazuma med Ministrstvom za promet in zveze Republike Slovenije in Ministrstvom za zveze Ruske federacije o sodelovanju na področju poštinih in telekomunikacijskih povezav | 1390 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Evropskega kodeksa o socialni varnosti | 1413 |
| 74. | Uredba o ratifikaciji Dodatnega protokola o presaditvi človeških organov in tkiv h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino | 1394 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o delovnem času pomorščakov in številu članov posadke na ladji (Konvencija ILO št. 180) | 1413 |
| 75. | Uredba o ratifikaciji Dodatnega protokola h Konvenciji o človekovih pravicah v zvezi z biomedicino glede biomedicinskih raziskav | 1401 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Protokola iz leta 1996 h Konvenciji o minimalnih normativih v trgovski mornarici, 1976 | 1413 |
| | | | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o mednarodnih razstavah | 1413 |
| | <i>Obvestila o začetku oziroma prenehanju veljavnosti mednarodnih pogodb</i> | | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Evropskega sporazuma o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin, Protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin ter Dodatnega protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za določanje krvnih skupin | 1414 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o zaposlovanju ter delovnih pogojih in življenjskih razmerah izvajalcev zdravstvene nege (Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 149) | 1411 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Evropskega sporazuma o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv, Protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv ter Dodatnega protokola k Evropskemu sporazumu o izmenjavi reagentov za tipizacijo tkiv | 1414 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o podeljevanju evropskih patentov | 1411 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Protokola iz leta 1993, ki podaljšuje in spreminja Mednarodni sporazum o oljčnem olju in namiznih oljkih iz leta 1986 | 1414 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Pogodbe o patentnem pravu | 1411 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o nedovoljenem prometu po morju za izvajanje 17. člena Konvencije Združenih narodov zoper nezakonit promet mamil in psihotropnih snovi | 1414 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o nacionalnih osebnih dokumentih pomorščakov (Konvencija Mednarodne organizacije dela št. 108) | 1411 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma med Republiko Slovenijo in Republiko Hrvaško o izogibanju dvojnega obdavčevanja in preprečevanju davčnih utaj v zvezi z davki od dohodka in premoženja | 1414 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Okvirne konvencije o nadzoru nad tobakom | 1411 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o varnosti osebja Združenih narodov in spremljevalnega osebja | 1415 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Pogodbe o pravu znamk | 1411 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o privilegijih in imunitetah Mednarodnega kazenskega sodišča | 1415 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Ženevskega akta Haaškega sporazuma o mednarodni registraciji modelov | 1412 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Evropske konvencije o priznavanju pravne osebnosti mednarodnih nevladnih organizacij | 1415 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede prodaje otrok, otroške prostitucije in otroške pornografije | 1412 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije o civilnopравниh vidikih mednarodne ugrabitve otrok | 1415 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Drugega protokola k Haaški konvenciji iz leta 1954 o varstvu kulturnih dobrin v primeru oboroženega spopada | 1412 | – | Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o sodelovanju med Organizacijo Združenih narodov za industrijski razvoj in Vlado Republike Slovenije in Upravni dogovor o posebnih namenskih prispevkih v Sklad za industrijski razvoj | 1415 |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Izbirnega protokola h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih | 1412 | | | |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Opcijskega protokola h Konvenciji o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk | 1412 | | | |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča | 1412 | | | |
| – | Obvestilo o začetku veljavnosti Sporazuma o začasnem uvozu s popolno oprostivijo uvoznih dajatev za brezplačno izposojeno medicinsko, kirurško in laboratorijsko opremo za uporabo v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih za diagnostiko ali zdravljenje ter Dodatnega protokola k Sporazumu | | | | |

